

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií

Petra Stejskalová

Být Skinheadem/Skingirl

Bakalářská práce

Praha 2008

Autor práce: **Petra Stejskalová**

Vedoucí práce: **PhDr. Marta Kolářová, PhD.**

Oponent práce:

Datum obhajoby: **2008**

Hodnocení:

Bibliografický záznam

STEJSKALOVÁ, Petra. *Být Skinheadem/Skingirl*. Praha: Karlova universita, Fakulta sociálních věd, Institut sociologických studií, 2008. 59 s. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Marta Kolářová, PhD.

Klíčová slova

Skinheads, subkultura, hnutí, mládež, hodnoty, kontrakultura

Keywords

Skinheads, Subcultures, Movements, Yuth, Values, Contraculture

Anotace

Tématem bakalářské práce „Být Skinheadem/Skingirl“ je analýza hodnotového systému současných Skinheads a Skingirls v kontextu jejich historického vývoje. V úvodní části se zabývám teoriemi sociálních hnutí a subkultur a jejich vhodností užití v případě Skinheads. Druhá část je věnována historii Skinheads, a to ve světě – především ve Velké Británii, místě, kde se subkultura Skinheads poprvé objevila a historii Skinheads v České republice. Historické pozadí je pro deskripci dnešních Skinheads velice důležité, neboť tato subkultura prošla několika zásadními změnami a diferenciacemi. Empirická část práce je uvedena metodami, které byly v práci použity. Ke sběru dat metoda sněhové koule a k následné analýze grounded theory. Další část je věnována obecně hodnotám, jakožto hlavnímu zájmu celé práce. V samotné analýze se věnuji konkrétním tématům, které byly kategorizovány v rozhovorech a v hudebních textech Skinheadských kapel. Jedním z cílů práce je objasnit, že Skinheadská subkultura existovala v minulosti ve zcela odlišné podobě než jak jí vnímá společnost dnes. Druhým cílem je definovat charakteristické prvky a hodnoty, které dnešní Skinheads uznávají, jaký je jejich životní styl a čím se odlišují od pravicových hnutí, která v minulosti název Skinheads používala. Výsledky analýzy přinesly zjištění, že hodnotový systém Skinheads navazuje na tradiční hodnoty ze 60. let, kombinované s klasickými hodnotami dnešní společnosti a od pravicového extrémizmu se víceméně radikálně distancují.

Annotation

The aim of this work is to analyze the value system of present-day Skinheads and Skingirls in the context of their historical emergence. In the introductory part I address the theories of upheavals and subcultures and the possibility of their application in the case of Skinheads. The second part is devoted to the history of Skinheads around the world – mainly that of the Skinheads in Great Britain, the place, where the subculture first emerged; and to the history of Skinheads in Czech Republic. The historical background is very important for the description of present-day Skinheads, because this subculture had undergone several important changes and differentiations during its development. The beginning of the empirical part of this work introduces the methods used in this paper. For the data collecting the method of snowball sampling was used and the subsequent analysis was carried out using the grounded theory. The next part is devoted generally to values, being main focus of the whole work. In the analysis itself I address particular subjects, which were categorized in the interviews and in lyrical text of Skinhead bands. One of the main aims of the paper is to clarify, that the Skinhead subculture existed in a very diverse form, than the society perceives it today. The second goal is to define characteristic elements and values, which present-day Skinheads honor, what their lifestyle looks like and what differentiates them from the right-wing movements, which used the denomination Skinheads earlier on. The results of the analyses suggest, that the value system of Skinheads ties together with the traditional values from the 60s in a combination with classical values of present-day societies and that they differ radically from the right-wing extremism.

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia.

V Praze dne 18. května 2008

Petra Stejskalová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce

PhDr. Martě Kolářové, Ph.D. za trpělivost, nevysychající pramen inspirace, povzbuzení a dobré vůle.

Obsah

OBSAH	7
PROJEKT BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	8
ÚVOD	10
1. TEORIE SUBKULTUR	11
1.1 Hnutí	11
1.2 SUBKULTURA	12
1.2.1 <i>Výzkumy subkultur</i>	14
1.3 KONTRAKULTURA	15
2. HISTORIE SUBKULTURY SKINHEADS	16
2.1 HISTORIE SKINHEADS VE SVĚTĚ	16
2.2 HISTORIE SKINHEADS V ČESKÉ REPUBLICE	21
3. ANALÝZA HUDEBNÍCH TEXTŮ A ROZHOVORŮ	22
3.1 METODY VÝZKUMU	22
3.2 HODNOTOVÉ KATEGORIE	24
3.2.1 <i>Životní styl</i>	25
3.2.2 <i>Reflexe pohledu společnosti</i>	28
3.2.3 <i>Ženy v subkultuře Skinheads</i>	30
3.2.4 <i>Politika</i>	32
3.2.5 <i>Antifašismus</i>	34
3.2.6 <i>Zábava</i>	35
3.2.7 <i>„Working class“ - dělnická třída</i>	37
3.2.8 <i>Přátelství, soudržnost, rodina</i>	38
3.2.9 <i>Násilí</i>	41
ZÁVĚR	44
SUMMARY	46
POUŽITÁ LITERATURA	48
SEZNAM PŘÍLOH	51
PŘÍLOHY	52

Projekt bakalářské práce

Být Skinheadem – sebeinterpretace hnutí Skinheads

Práce bude pojata jako analýza sebepojetí lidí hlásících se k hnutí Skinheads, v kontextu vývoje hnutí Skinheads od svého počátku v šedesátých letech, až po současnost. Hlavním výzkumným problémem bude definování charakteristických prvků dnešního hnutí, odlišujících toto hnutí od příbuzných subkultur a od pravicových hnutí, která v minulosti název Skinheads používala. To vše na základě analýzy hudebních textů skinheadských kapel a kvalitativní analýzy dotazníků. V závěru naznačím tendence vývoje hnutí do budoucna.

Téma práce:

sebeinterpretace dnešního hnutí Skinhead v České republice v kontextu vývoje hnutí ve světě od šedesátých let

Metodologie:

Analýza literatury Ve větší míře použití internetových stránek jako zdroje, knihy o této problematice jsou spíše vzácností.

Analýza filmových dokumentů a textů písní – Dokumenty, filmy a texty písní jsou ve hnutí Skinheads velice důležitým prostředkem vyjádření. Jednak je obrazový materiál nezbytný pro definování jednotlivých frakcí hnutí Skinheads, které se diferencují převážně stylem oblékání a za druhé: hudba tvoří základ Skinheadské subkultury a analýzou textů se můžeme dobrat k postojům, které posluchači této hudby zaujímají.

Face-to-face rozhovory se zastánci hnutí Skinheads. V práci bych ráda použila zhruba 25 rozhovorů, a to s příznivci SHARP, RASH a apolitickými Skinheads, toto jsou totiž nejvíce zastoupené skupiny hnutí. Pokud bude možné nalézt v těchto skupinách i ženy, budou tvořit polovinu dotazovaných. Rozhovor by zjišťoval subjektivní pohled na referenční skupinu, vztah k ostatním skupinám a pohled na vývoj hnutí do budoucna.

Struktura: *Úvodní část:* Celkový pohled na historii hnutí skinheads. Počátky v šedesátých letech; oddělení White-Power Skinheads; vznik S.H.A.R.P. v polovině 80.let v New Yorku, jako reakce na silící rasovou nesnášenlivost ve společnosti; hnutí Skinheads v ČR po roce 1989; rozvoj a aktivity hnutí Skinheads v současné době.

Zkoumaný problém: Nalezení teoretické koncepce hnutí Skinheads. Pohled do vnitřka hnutí, zjištění základních kamenů hnutí, analýza hudebních textů.

Předpokládané výsledky: Zjištění, co znamená být Skinheadem, jaké postoje můžeme od této subkultury očekávat, zda se jedná o organizaci, či životní postoj. Pochopení vztahů uvnitř hnutí i mezi Skinheads a okolím. Tendence ve vývoji hnutí – zda Skinheads směřují ke stabilitě a konsensu či naprostému roztržštění hnutí.

Obrazová příloha: ilustrace k práci, pro snadnější pochopení módního stylu a pro snazší pochopení rozdílů mezi frakcemi Skinheads, které se liší převážně vzhledem.

Předpokládaná literatura:

Martin A. Lee: *Bestie se probouzí – Vzkříšení fašismu*, BB-art, Praha 2004

George Marshall: *Spirit Of 69*, S.T. Publishing, Scotland, 1994

George Marshall: *The Two Tone Story*, S.T. Publishing, Scotland, 1997

George Marshall: *Skinhead Nation*, S.T. Publishing, Scotland, 1996

Gruber Ruth: *Right-Wing Extremism in Western Europe*, the American Jewish Committee, New York, 1994

Daniel Schweizer: *Skinhead Attitude /Být skinheadem /*, France, Germany, Switzerland, 2003

Leo Regan, Michael Robinson: *True Stories / 100% bílý /*, Velká Británie, 1990

Ověřeno k 2.6 2007:

<http://www.skins.tigerheroes.com>

<http://www.skinheads.net>

<http://www.skinhead.sk/>

<http://www.sharpskins.co.uk>

<http://www.marty-sax.estranky.cz>

<http://www.kidsandheroes.com>

<http://odpor.wz.cz/CLANKY/fascismcr.htm>

Martin Bastl: S.H.A.R.P. – Skinheadi proti rasovým předsudkům,

<http://www.cepsr.cz/clanek.php?ID=74>, SEPS 3 / III / léto 2001

Úvod

Téma bakalářské práce „Být Skinheadem/Skingirl“¹ jsem zvolila v důsledku dlouhodobějšího zájmu o danou problematiku. Mým cílem a zároveň výzkumným problémem je ukázat v této práci, jaké hodnoty a životní styl dnešní čeští Skinheads vyznávají. Soustředím se tedy na analýzu hodnotového systému Skinheads.

V první řadě půjde o definování společenského aktéra, tedy zda se Skinheads definují jako subkultura, kontrakultura či hnutí. Zároveň bych se ráda pokusila o popsání Skinheadské subkultury jako celku, definování jednotlivých proudů Skinheads tak, jak se postupně vyvíjely v návaznosti celé subkultury na její kořeny.

Hodnoty ve smyslu, jak je definuje Urbánek, to znamená jako „*určitý soubor předmětů nebo symbolů, ale také vztahů i činností, dávají smysl jednání lidí, určují a podmiňují cíle, zaměření, motivy a důvody, proč lidé jednají různým způsobem*“ [cit. in Kabátek 1994: 119] budu pojímat v jejich materiální i nemateriální podobě. Zaměřím se na hodnoty, které mají duchovní či kulturní náboj, na vztahy, city a vlastnosti, které jsou úzce spjaty s lidskými subjekty a mají zásadní roli ve vývoji osobnosti. Zároveň se pokusím najít materiální hodnoty, které hrají v rámci subkultury roli. Na všechny tyto aspekty se zaměřuji v rámci empirické části práce a odhaluji souvislosti mezi původními Skinheads tak jak vznikli ve Velké Británii a dnešními českými Skinheads, neboť právě historické pozadí může pomoci odhalit proč a jak se hodnotový systém utvářel.

Společností jsou Skinheads vnímáni především jako neonacisté, neboli ultrapravicoví extremističtí skinheadi, ale jakmile se člověk získá možnost do subkultury Skinheads nahlédnout zjistí, že Skinheads, v původním smyslu neměli s neonacismem ani jinými ideologiemi nic společného, že pouze v průběhu změn subkultury se někteří Skinheads vydělili a radikalizovali v pravicovém směru, což se pokouším doložit na základě rozhovorů a analýzy textů.

1. Teorie subkultur

Pro pochopení Skinheads jako fenoménu je potřeba nejprve specifikovat, o jakého sociálního aktéra se jedná. Skinheads jsou často nazýváni hnutím, nicméně je možné definovat je jako subkulturu. Na základě definování pojmů hnutí a subkultura můžeme odhalit, které označení je vhodnější a z jakých důvodů.

1.1 Hnutí

Diani vymezuje sociální hnutí pomocí čtyř základních dimenzí, jimiž jsou: síť neformálních interakcí, sdílená přesvědčení a solidarita, kolektivní jednání týkající se konfliktních problémů a jednání a běžné procedury sociálního života. [Znebežánek 1997: 27]

Nová sociální hnutí 60. let se vymykají teoriím o racionálním chování. Důležitým faktorem se stává kolektivní identita, solidarita. A to jak pro vstup do hnutí, tak jako hnací prvek účasti a mobility. Kolektivní identitou se zabývá např. Melucci. Dle něho není hnutí hotový fenomén, je třeba pohlížet na jeho vývoj. Kolektivní identita může stát za vznikem pravidel, vzorců jednání, organizace. Takto vzniklá hnutí považuje za formu kolektivního jednání, v němž hrají nejdůležitější úlohu solidarita, konflikt v boji o hodnoty a zisky a antisystémový postoj.

Keller v Sociologickém slovníku [cit in Petrusek 1996: 366] rozděluje hnutí do tří typů. Prvním typem jsou hnutí mající univerzalistické představy o novém uspořádání světa, touží po mocenském ovládnutí, apelují na obecné morální hodnoty. Sem řadí např. hnutí dělnické 19. století a hnutí fašistické. Druhým typem jsou hnutí parciální, která se zabývají dílčími problémy, které se vztahují přímo k jejich skupině, obranou hodnot, práv a nároků. Zmiňuje hnutí dělnické, feministické a v neposlední řadě také hnutí mládeže, kam řadí hippies, beatníky a Skinheads. Tato hnutí neusilují o moc, mají omezené cíle, kterých je možno dosáhnout i bez radikální přeměny společnosti. Posledním typem je jakási syntéza předchozích dvou, a to hnutí, která netouží po převzetí moci, ačkoliv mají zájem na celosvětovém a všelidském dobru (hnutí ekologická, mírová).

Touraine definuje sociální hnutí jako chování třídního aktéra, který bojuje se svým třídním soupeřem o sociální kontrolu historicity v komunitě. Hnutí dle něho není objektivně definovatelné. Podle něho nejde hnutím o dobytí politické moci, ale cílem je

---

¹ Subkultura Skinheads není pouze mužskou záležitostí. Dívky patřící ke Skinheads se nazývají Skingirls, Renees či Chelseas. Pro zjednodušení budu používat pouze název Skinheads pro obě

demokracie a kulturní změna. Hnutí bojují o sociální kontrolu nad hlavními kulturními vzorci, jsou jakýmsi iniciátory nového životního stylu než nových politických forem. Jsou odporem k byrokratizaci, antisystémovou silou, která odmítá vzorce jednání dominantní třídy [Znebežánek 1997: 45]

Všechny definice sociálních hnutí popisují hnutí jako uskupení lidí, kteří mají nějaký cíl, touží po změně ať už sociální, politické, kulturní. Skinheads vznikli jakožto reakce na určitý sociální problém se snahou oddělit se od mainstreamové společnosti, nicméně s žádným konkrétním cílem. Ačkoliv by jistě bylo možné definovat menší cíle, které se v historii Skinheads objevily, vhodnějším termínem pro popis Skinheads se zdá pojem subkultura.

1.2 Subkultura

V každé společnosti lze definovat jednu převládající, dominantní kulturu, která ale není nikdy homogenní strukturou. Je rozpolcená, reflektuje různé třídní, náboženské, historické i současné zájmy. Vedlejší (podřadné) zájmy mohou s dominantními dlouho koexistovat, mísit se, získávat na důležitosti bez konfliktu. Proto by bylo vhodnější nahradit „kulturu“ „kulturami“, protože to lépe vystihuje fakt, že kultury jsou neustále ve vztahu nadřazenosti a podřazenosti a neustále mezi nimi existuje nějaké napětí. [Hall, Jefferson 1993: 12 srov. Petrusek 1985: 117]

Petrusek upozorňuje, že v dnešní době se termín subkultura již příliš nevyužívá v jeho původním etymologickém významu, podle nějž lze za subkulturní považovat některé předkulturní v extrémním případě pouze biologické vlastnosti člověka. Obvykle se pokládá za subkulturu soubor kulturních elementů specifických pro vyhraněné skupiny v rámci daného širšího společenství, nebo jakékoliv menší identifikovatelné skupiny. Dodává, že někteří sociologové kritizují tento pojem prostřednictvím plurality kultur, kdy každá kultura je subkulturou vzhledem k jiné. [Petrusek 1985: 119-120]

První, kdo se pokusil o definici pojmu „subkultura“, byl Gordon v roce 1947: *„Subkultura je pododdělení národní kultury, složené z kombinace sociálně situačních složek, jako je třídní status, etnický původ, městské nebo venkovní osídlení a náboženská příslušnost, které tvoří svou kombinací fungující jednotu, jež integračně upevňuje na ni se podílející jedince“* [Gelder, Thornton 1997: 40-43]. Z této definice je patrné, že podle Gordona je pro existenci subkultury určující především integrační vliv vytvářející ze skupiny individuí skupinu svébytnou.

Podle Demjančuka a Drotárové je subkultura definována hodnotami a normami, které určitá část populace sdílí. Takto definovaná je však subkultura velice široký pojem, jímž lze popsat komunity přistěhovalců, pouliční kriminalitu, která akceptuje odmítnutí ze strany široké veřejnosti nadřazením alternativních norem a hodnot menších skupin. [Demjančuk, Drotárová 2005: 46]

Subkultury se nevymezují proti společnosti pouze odlišnými hodnotami v oblasti kultury, politiky a myšlenkových proudů, ale značné projevy lze sledovat také ve vzhledu a životním stylu. Důležitým aspektem je aktuální možnost prožívání vlastního životního stylu, okamžité vymezení vůči mainstreamové společnosti a majoritním hodnotám rodičovské generace. Subkultury také vytváří specifické symboly a jazyk. Ve výzkumech se tématem role jazyka při vzniku a reprodukci subkultur zabývá Basil B. Bernstein.²

Línek tvrdí, že členové subkultur přijímají a zaujímají krajní stanoviska ke společnosti, která vnímá tyto skupiny jako marginální ve smyslu přechodu z dětství do dospělosti, kdy je působení extrémistických postojů a názorů snadnější. [Línek 1997]

I S. N. Eisenstadt chápe subkultury jako přirozený jev v období socializace dospívajících. Děti jsou odděleny od rodičů, kteří jsou nahrazeni sítí institucí, které o ně pečují. Subkultury tak snižují tenzi z této anonymity a marginality plynoucí a hrají tak pozitivní společenskou roli v přechodu do dospělosti. Za jev provázející mládež v dospívání, jakožto výraz resistance ke generaci rodičů považuje subkultury i T. Parsons. Je však možné setkat se i s názory, především ze 70. let, že u mládeže nejde pouze o vymezení se generačně, ale že subkultury hrají roli ve třídním pojetí, odmítají styl střední a vyšší třídy. [Petrušek 1996: 1249]

Alvin Toffler upozorňuje na zrychlení změn probíhajících ve společnosti 20. století. V komplexní kultuře s diferencovanou populací vznikají nové životní styly, nové subkultury, roste možnost výběru materiálního zboží, vzdělání, zábavy atd. Stejně tak se množí a střídají subkultury. Jedinec se snaží najít svou identitu, někam patřit. Subkultury ale často pomíjí dříve než je schopen se zorientovat, posoudit výhody a nevýhody plynoucí z členství v nich. Z toho plyne silná dezintegrace, člověk má problém se do společnosti začlenit a vytvořit si stabilní životní podmínky. [Toffler 1992: 146] Možnost vybrat si subkulturu, se kterou se v průběhu svého dospívání

---

² Více o roli jazyka v subkulturách Bernstein, B. (1971), *Class, codes and control* vol. 1: *Theoretical studies towards a sociology of language*. London: Routledge & Kegan Paul

jedinec ztotožní, nemusí být podle Tofflera až tak osvobozující a může mít za následek psychické problémy a životní krize.

Sarah Thornton tvrdí, že: „*subkultury jsou skupiny lidí, kteří mají vzájemně společného něco (např. problém, zájem, zkušenosti), co je podstatným způsobem odlišuje od členů jiných sociálních skupin*“ [Gelder, Thornton 1997: 1-5]

Tento argument však doplňuje poznámkou, že toto platí i pro jiné skupiny, komunity, společenstva. Thorntonová tvrdí, že základní odlišností je, že subkultury nejsou vázány na určitou čtvrt', jejich základ netvoří rodiny. Společností jsou vnímány jako neoficiální uskupení, vybočující z homogenizované většiny. Postrádají byrokracii, formální a psaná ustanovení. Příslušnost k subkultuře není podmíněna geograficky či zákonem, ale je vesměs otázkou kolektivní percepce. Někdy mohou být subkultury vnímány jako deviantní, díky nepochopení či z vlastního rozhodnutí nebo naopak jako oživující element dominantní kultury přinášející nové trendy, hodnoty a vzorce chování.

1.2.1 Výzkumy subkultur

Hedbig se ve své práci zmiňuje o prvních výzkumech subkultur ve Velké Británii. Tamní výzkum vycházel z tradice městské etnografie. Až do dvacátých let dvacátého století neexistovala metoda výzkumu. O tu se zasloužili sociologové a kriminalisté z Chicaga, kteří provedli výzkum více než 1000 pouličních gangů a deviantních skupin (pašeráků, profesionálních zlodějů). [Hedbig 1987: 75]

Na základě těchto výzkumů a kartoték byl ukotven termín subkultura, který převzalo Biminghamské centrum pro současná kulturní studia (*Birmingham Centre for Contemporary Cultural Studies, CCCS*)

V 50. letech hledají Albert Cohen a Walter Miller spojitosti a rozdíly ve vztahu dominantních a vedlejších hodnotových systémů. Mládež se připojuje ke gangům, namísto aby hledala své vlastní hodnoty a sebeúctu. V subkulturách jsou tradiční hodnoty nahrazovány alternativními, pro mládež pochopitelnějšími a akceptovatelnějšími. Cohen se také zajímal o vztah mezi mládeží a rodiči a v této souvislosti definuje subkulturu jako kompromis mezi potřebou vyjádřit nezávislost na rodičích a potřebou udržení identifikace s rodiči. A za latentní funkci subkultury označil: „*vyjádření a vyřešení rozdílů, které jsou skryty, nebo zůstaly nevyřešeny v rodičovské kultuře*“ [Hedbig 1987: 79]

Podle Gramsciho konceptu hegemonie nahlíží mnozí autoři na kulturní styly mladých jako na symbolickou formu vzdoru, jako symptomy mnohem hlubší opozice, která je charakteristická pro celé poválečné období [Hedbigge 1987: 80]

Od 70. let se ustupuje od jednotného vidění subkultury mládeže a zájem začínají vzbuzovat jednotlivé dílčí subkultury. Tento přesun je charakteristický zájmem o konkrétní témata (drogy, nezaměstnanost, různá hnutí, rodinné podmínky,..)

Post-subkulturní teorie většinou vycházely z Birminghamského centra pro současná kulturní studia. Avšak s novými poznatky přicházela i kritika. Především bylo třeba připustit, že subkulturní teorie byla vytvořena v Británii, a to na velice specifické části populace – bílých mužích z dělnické třídy, kteří vytvářeli nové struktury v poválečné restrukturalizaci společnosti. Nebylo tedy možné aplikovat jí na jakoukoliv jinou skupinu. [Smolík 2006; online]

1.3 Kontrakultura

Při snaze o objasnění pojmu subkultura nelze opomenout ani existenci skupin označovaných jako „kontrakultura“, které mohou být se subkulturami snadno zaměněny. V Jandourkově sociologickém slovníku je kontrakultura popsána jako forma projevu nesouhlasu se společensko-kulturním systémem většinové společnosti, který se stává terčem kritiky, je potřeba odmítnout jeho hodnoty a normy, bojovat proti němu. Za skupiny označované jako kontrakultura lze považovat např. různá hnutí mládeže, ekologická a náboženská hnutí, sekty, dále pak skupiny vyskytující se na okraji společnosti, či skupiny společností fakticky vyloučené (např. narkomani a bezdomovci). [Jandourek 2001: 131]

Některé subkultury, jevící se jako kontrakultury, se vyznačují tím, že jejich protest a odmítání je pouze integračním faktorem dodávajícím svým stoupencům pocit sounáležitosti a nutnosti společně dosáhnout svých cílů, ale v podstatě se nesnaží dominantní kulturu nijak nahradit. Přesto v podstatě *„kontrakultura je s dominantní kulturou v symbiotickém vztahu, protože je srozumitelná pouze s ohledem na ni“* [Jandourek 2001: 131]

Narozdíl od subkultury, která je jakousi alternativou stávající dominantní kultuře, je tedy kontrakultura plánovitě v přímé kontradikci se všemi společenskými normami a hodnotami, které považují za nepřátelské.

2. Historie subkultury Skinheads

2.1 Historie Skinheads ve světě

Ve Velké Británii 50.let poznamenal rychlý ekonomický růst životní úroveň větší části obyvatelstva. Práci některých dělníků nahradily počítače a stroje, mění se struktura společnosti, rozpadají se dělnické komunity. Nový životní styl s sebou přináší konzumní způsob života, který vede k velké individualizaci, egoismu a odcizení. Zároveň provokuje svou bezbarvitostí a konvenčností, a to především mládež, která se staví proti konformnímu a usedlému životu, nejčastěji u generace svých rodičů, ale také proti kariérismu, přetvářce a lhostejnosti.

Na rekonstruovaných sídlištích se jako sousedé potkávají dělníci se střední třídou, oproti níž se cítí méněcenní. Do této napjaté situace přichází do nových domů přistěhovalci, kteří nebyli britskou společností celkově pozitivně přijati. Ani vláda dlouho nepomáhala k jejich integraci a podpoře (absence jazykových kursů, integračních zařízení, mediálního zájmu). Tento přístup jednoznačně vedl k uzavírání komunit, izolaci a vytvoření vlastních sociálních struktur a sítí. [srov: Vašíček 2003: 11, Pětioký 2001: 11]

První mládežnická hnutí v Británii se objevují s nástupem rock'n`rollu. Odlišují se vlastní módou, hudbou, životním stylem, oblékáním, účesy a přístupem ke společnosti. Není tedy překvapením, že právě zde vzniká první mládežnický kult jakožto předzvěst vzniku subkultury Skinheads. Marshall píše, že po II. světové byla Británie kolébkou mnoha hnutí, ale málokteré se rozměrem přiblížilo původním Skinheads. [Marshall 1996: 3.kapitola; online] Proto je třeba věnovat značnou pozornost vývoji Skinheads právě ve Velké Británii, ze které se později myšlenka Skinheads šíří do světa.

První rebelové se označují jako Teddy Boys, podle anglického krále Edwarda VII, jenž byl znám svým nekonvenčním stylem. Později se z Teddies stávají drsnější Rockers.³ Spolu s nimi se v 60. letech na scéně objevuje nově se formující skupina Mods (zkratka pro modernisté). Ti měli naopak krátce střižené vlasy, na veřejnosti se objevovali v konzervativních oblecích italského stylu, doplněné špičatými botami a na skútrech značky Lambretta a Vespa.

³ Více o Teds a Rockers <http://www.geocities.com/Nashville/7957/historique.htm>

Díky brzké zprofanovanosti alternativního života Mods a Teds medii se velká část Mods přesouvá k hnutí hippies, část se usazuje a o rebelie ztrácí zájem. Protestní hnutí ztrácí na smyslu a vážnosti. Zbylí Mods se odklání od „zbohatlického“ vzhledu. Aktuálním se stává dělnický oděv. Na scéně se objevují Hard Mods, ve kterých mnozí vidí úplně první Skinheads.

Skinheads však nejsou záležitostí čistě britskou. V roce 1962 se Jamajka stává nezávislou, avšak nadšení z nezávislosti brzy tlumí drsná realita. Většina obyvatel i nadále žije v chudobě a mladí lidé, bez velkých možností společenského uplatnění se spolčují ve skupinách (ganzích), které terorizují obyvatelstvo. Tito „drzí chlapi – Rude Boys“, přichází na starý kontinent spolu s vlnou karibských přistěhovalců. Rude Boys byli oblečeni ve stylu amerických gangsterů ze 30. let. Nosili krátké vlasy, nízké klobouky (zvané pork pie hats), kšandy, džíny a nízké černé boty. Tito mladíci okamžitě upoutávají pozornost Hard Mods. Imponuje jim soudržnost černošských imigrantských gangů, jejich připravenost řešit problémy klidně i silou. [Marshall 1993: 7-12]

Jamajští přistěhovalci s sebou přináší i nový hudební styl „Ska“, který vznikl v 50. letech z oblíbených karibských stylů s jednoduchými, náboženskými či politickými texty.⁴ Hudba se stává jedním z nejdůležitějších prostředků sebeinterpretace a provází Skinheads po celou dobu jejich existence.

Na první pohled dvě neslučitelné skupiny, jamajští imigranti a bílá dělnická mládež tak zrodili subkulturu – Skinheads. Tito původní Skinheads se kromě typického zjevu, převzatého od HardMods (těžké pracovní boty, seprané levisky a značky Ben Sherman, Fred Perry, Lonsdale), vyznačovali hrdostí na svůj dělnický původ, na vlast, puritánstvím, distancovali se od drog, intelektualismu, politiky a hippies (mimo jiné krátkými sestřihy), kteří protestovali proti výše zmíněným hodnotám, z nichž Skinheads odvozovali svůj původ. Hippies popisuje Marshall jako pokrytecké nevybouřené mladíčky, kteří se zklidní, jakmile jim rodiče najdou teplé místo v kanceláři. [Marshall 1993: 38]

Některé Skinheadské gangy napadaly i studenty, homosexuály a Pákistánce, zkrátka kohokoliv, kdo stál mimo jejich subkulturu. Skinheads, v zásadě nerasističtí, v jejichž řadách se objevovala západoindická i černošská mládež měli pocit, že velký nárůst přistěhovalců je okrádá o domovy a práci. Samozřejmě také vznikalo pnutí kvůli

---

⁴ Jamajskému hudebnímu vlivu se věnuje práce: Timothy White (1998): *Oheň v dlaních*, Votobia, Olomouc

náboženství, životnímu stylu, přibližujícímu se nenáviděné střední třídě a neznalosti anglického jazyka. Černí přistěhovalci měli úlohu snazší, stáli u vzniku Skinheads, dokázali se spíše přizpůsobit britskému životnímu stylu, nevytvářeli uzavřené komunity. Díky tomu se častějším terčem útoků Skinheads stávali přistěhovalci asijské.

Oblíbeným povyražením se stal také fotbal. Násilí se stalo součástí Skinheadské zábavy, není tedy divu, že se dostalo i na fotbalové stadiony, kde byli Skinheads odzbrojováni a brzy jim byla zakázána i obuv s okovanou špičkou. Mezi fotbalové kluby, které na svých domácích tribunách hostili Skinheads nejvíce patřili Tottenham, Millwall, Westham a Chelsea.⁵ [Marshall 1993: 129-137] Spolu s chuligánstvím vznikají i Bootboys, kteří se přestávají nazývat Skinheads a opouští i Skinheadské hodnoty, hlavní je fotbal.

Na přelomu 60. a 70 let se několikrát mění vizáž Skinheads. Delší vlasy v podání „Suedeheads“, ještě delší pak u „Smoothies“. Žádný z těchto směrů však nevydržel v popředí scény déle jak 3 roky. Co však zůstává nepozměněno je důraz na vkusný vzhled, čisté a značkové oblečení, krátký sestřih či oholená hlava.

Zlatý vrchol roku 1969 ale brzy vystřídal úpadek. Oblíbená hudba Ska se k nelibosti Skinheads stává spíše prostředkem vyjádření nespokojenosti s politikou. Do subkultury se již nedostává mnoho nových mladých lidí, represe spojené s fotbalem zasahují Skinheads další smrtelnou ránu. V rozmezí let 1972 a 1976 se Skinheads v ulicích Londýna již téměř vůbec neobjevují.

K hromadnějšímu návratu k původním ideálům došlo až ke konci 70. let spolu s jiným rebelantstvím – punkem. Británie se stále potýká s ekonomickými problémy, nezaměstnaná mládež se opět bouří. Touží šokovat, vedou křiklavé barvy, a to jak na oblečení, tak na vlasech, ostříhaných podle irokézského stylu (číro). Někteří punkeři se inspirovali anarchismem, výrazně odmítají společenské normy a státní establishment. Punk pružně reaguje na svoji komercializaci, přeorientováním se na nižší vrstvy společnosti, na dělnickou třídu, což Skinheads na krátkou dobu přivedlo na punkové koncerty. Punkový protikrálovský postoj kontrastující se Skinheadským pro-britským patriotismem byl však jedním z důvodů, proč se Skinheads brzy od Punku odklání. Říkají si tradicionálové – Trojan Skins. Tolerováni jsou jen původní Skinheadi starší 25 let, dochází i ke střetům s Punkery. Ale v punkových klubech se zatím objevuje nový

---

⁵ Problematika britských fotbalových fanoušků ztvárněna ve filmu Hooligans – The Football Factory, Velká Británie, Nick Love, 2004

hudební styl Oi!⁶. Spolu s tímto hudebním stylem se rodí noví Skinheads. Jamajské kořeny ustupují, objevují se armádní doplňky (letecké bundy – bombery). [Marshall 1993: 105-130]

Ze stavu vysoké nezaměstnanosti, na kterou část mládeže reaguje punkovým hnutím, byli opět obviněni přistěhovalci. Někteří Skinheads se zpolitizují a začínají propagovat silný nacionalismus a rasismus, který podle nich měl vyřešit otázku nezaměstnanosti.

Britská národně-socialistická strana Národní fronta⁷, podporovaná řadou Skinheads, dosahuje v roce 1977 v některých okresech velké volební podpory díky heslu „If they are black, send them back“ (pokud jsou černí, pošlete je zpět).⁸

Oproti této straně, prosazující své myšlenky legální politickou cestou, existovalo ještě politické uskupení British Movement. Otevřeně rasistické a neonacistické myšlenky prosazovala militantními akcemi, ve kterých byli Skinheads zkušení a tedy pro British Movement velice potřební a žádaní.

V roce 1978 vystupují některé Skinheadské kapely pod záštitou Initiative Rock Against Racism a následně na festivalu Anti Nazi League. Veřejným deklarováním antirasistických postojů prochází Skinheads dalším rozpadem podle přijetí či odmítnutí rasismu.

Zároveň docházelo k další diferenciaci uvnitř subkultury vlivem levicové politiky. Objevuje se hnutí Red Skins. V návaznosti na ně pak v 80. letech vznikají ve Francii R.A.S.H (Red Anarchy Skinhead), kteří většinou bývají velice militantní, antirasističtí a angažovaní na lokální politické úrovni. V Británii socialistickou myšlenku zastávali tzv. Labour Skins. Někteří Skinheads patřili mezi aktivisty politické strany Socialist Workers Party, jiní podporovali benefičními koncerty hornické stávkou a všichni společně protestovali proti extrémně pravicovému uskupením.

Zbytek Skinheads, kteří se ještě nepřiklonili k žádné politické frakci se snaží udržet myšlenku „Spirit of 69“. Dojde k založení hudebního vydavatelství 2 Tone (později se tak označuje celá scéna) a do koncertních sálů se vrací jamajská hudba SKA.

⁶ název získává od kapely Cockney Rejects, která začínala hrát odpočítáváním Oi! Oi! Oi!, Oi! = běžný pozdrav londýnských dělníků

⁷ Národní fronta byla založena na zasedání v Caxton Hall ve Westminsteru, a to 7. února 1967. Nová strana byla v podstatě spojením tří skupin: Společnosti na záchranu rasy, Britské národní strany a Ligy Empire Loyalist viz: <http://www.natfront.com>

V roce 1979 National Front u voleb naprosto propadla díky organizaci Anti Nazi League založené v roce 1977⁹, iniciativě Skins Against Nazi, programům proti rasismu, ale i hnutí 2 Tone, které spojilo tradiční Ska a punk do nového hudebního stylu. Symbolem celého Two-tone se ne náhodou stává černobílá šachovnice, jakožto doklad syntézy černé a bílé hudby.

I přes to všechno se ale některé Oi! kapely radikalizují a dávají vzniknout hudebnímu stylu White Power Music¹⁰. V textech vytváří mýtus o Vikingy založené Británii, kterou je třeba zachovat pro „árijské děti“. Heslo White Power se pro neonacistické skupiny stává zástupným heslem pro rasovou válku – RAHOWA (Racial Holy War). Ian Stuart Donaldson, leader kapely Skrewdriver, reaguje na iniciativu Rock Against Racism založením Rock Against Communism - RAC¹¹. V textech pak pod záminkou boje proti komunismu a socialismu propaguje antisemitské, rasistické a neonacistické myšlenky. Spolu s tím roste i kriminalita zaměřená na cizince, v médiích se slovo Skinhead stává ekvivalentem rasisty. Někdy jsou tito ultrapravicoví Skinheads označováni jako Boneheads.

Počátkem 80. let White Power Skinheads nachází v Americe dobré podnebí pro pravicovou ideologii, a to především díky Ku-Klux-Klanu, který byl považován za ochránce bílé rasy a pravicoví Skinheads za jeho nástupce.¹²

Jako reakce na sílící ultrapravicové hnutí vzniká v roce 1986 v New Yorku velice radikální iniciativa S.H.A.R.P. (Skinheads Against Racial Prejudice). O rozšíření SHARP frakce Skinheads v Evropě se zasloužil především zpěvák antifašistické Oi! kapely The Opressed Roddy Moreno, který apeluje na zásadní roli černých přistěhovalců při formování subkultury Skinheads, která tak ze své podstaty nemůže být rasistická. V 90. letech dochází opět k návratu k tradičnímu Skinheadství, někteří SHARP podporují či se angažují v anarchistických nebo antifašistických organizacích, často kritizují apolitické postoje jako sektářské a ignorantské. Se SHARP vzniká také myšlenka Punks & Skins united, tzn. spojení sil punkového hnutí a subkultury

---

⁸ více info o Národní frontě v letech 1969 – 1979
<http://www.searchlightmagazine.com/features/century/cbf.php?include=page7>

⁹ Anti Nazi League stále funkční na webu <http://www.anl.org.uk>

¹⁰ Jako příklad mohou sloužit stránky s neonacistickou tematikou, WP hudbou, oblečením atd.
<http://www.micetrap.net>

¹¹ Česká sekce RAC stále funkční na webu <http://www.rac-bohemia.szm.com>

¹² souvislost mezi americkými Skinheads a Ku-Klux-Klanem: Becoming a Racist: Women in Contemporary Ku Klux Klan and Neo-Nazi Groups, Kathleen M. Blee, in: Gender and Society, Vol. 10, No. 6 (Dec., 1996), pp. 680-702

Skinheads. V 90. letech 20. století vznikají také A.R.A. Skinheads - (Anti-Racist Action). [Bastl 2001; online]

Koncem 20.století se také objevují homosexuální Skinheads G.S.M. - (Gay Skinheads Movement), nejsou však tolik rozšíření a v českém prostředí se mi nepodařilo najít ani jednoho zástupce.

2.2 Historie Skinheads v České republice

Do Čech přišel kult Skinheads s dvacetiletým zpožděním. Poskrovnu informací se do Československa zpoza opony dostalo z Německa, ale byl to proud vesměs pravicový, minimálně silně nacionalistický. Vzniklo několik kapel hrajících Oi!, které se věnovaly ve svých textech vlastenectví a v podtextu byl slyšet i negativní postoj k přistěhovalcům a Romům¹³. Mnoho mladých kluků, kteří se vrátili z vojny s oholenými hlavami vzalo životní styl Skinheads za své¹⁴. Jelikož v řadách mladých lidí panoval silný antikomunismus, nosily se v té době hákové kříže, hajlovalo se, to vše jako provokace a odpor proti vládě a systému, nikoliv jako náznaky neonacismu. Avšak nedostatek informací způsobil, že Skinheads byli pojmáni jen jako pravicoví a většina z nich (na konci 80.let bylo Skinheadů, podle pamětníků, méně než 100 v celé republice) se ultrapravicovými nakonec stala. I media¹⁵ píší o Skinheads pouze jako o fašistických a neonacistických. Na to ale česká scéna reagovala celkem pružně, a tak již na počátku 90. let vznikají i v Československu S.H.A.R.P. a pádem režimu se otvírají cesty i k ostatním směrům Skinheadské subkultury.

Co ale bylo důvodem, že se v České republice rozmohla zpočátku více právě rasistická odnož Skinheads, jejíž odkaz neustále stigmatizuje všechny příslušníky této subkultury? V roce 1988 vznikla hudební skupina Orlík, jejíž členové propagovali vlastenectví postavené na ideologických základech husitství, tedy odpor ke všemu nečeskému, co by mohlo ohrozit národní zájem. Díky velkému množství sympatizantů vznikají vlastenecké organizace, motivované právě texty Orlíku. Po revoluci přichází obrovský boom Skinheadské subkultury a Orlík vydává druhé album, radikálnější a s texty více nacionalistickými, některé s rasistickým podtextem. Objevuje se i další kapela - Bráník, která pravicové myšlenky dále vyostřila.

¹³ vzpomeňme diskutabilní texty Landova Orlíku např. na stránkách: <http://fernet.kbx.cz/other/poetry/orlik.html>

¹⁴ říká se, že velký vliv na tento přístup měl článek, který vyšel ve 100+1 Zahraničních zajímavostí v čísle 18/1986, který se pod titulkem "Holohlavci, to jsou pane chlapci" snažil zmapovat Skinheads, ovšem pouze jeho pravicovou odnož

Otevření hranic po pádu systému přivedlo do země velkou vlnu přistěhovalců, jejichž vyšší kriminalita byla společností negativně reflektována a českou veřejností se začala šířit xenofobie, v praxi podporovaná násilím Skinheads. Orlík se V roce 1990 distancuje od násilných akcí a v roce 1991 ukončuje svou činnost. Za sebou však zanechal subkulturu, která se z takového uvedení do republiky dlouho nevzpamatovala. Ještě v dnešní době existuje několik ryze neonacistických organizací.

V dnešní době jsou po celém světě i u nás nejvíce rozšířeny frakce WP Skins, apolitické Skins, tradiční Skins, R.A.S.H. a S.H.A.R.P. Všechny frakce se zaměřují především na pořádání koncertů, vydávání časopisů – zinů, pouliční šarvátky a fotbal.

Současná podoba české Skinheadské subkultury je rozložena do tří částí – směr neonacistický (rasistický), který je však na ústupu, apolitický (nerasistický) a antifašistický (antirasistický). Největším problémem dnešních Skinheads je názorová nesourodost, která je způsobena přijetím této subkultury ve zmatené podobě, bojující proti komunistickému režimu anarchistickými i nacistickými symboly. V důsledku toho panuje neshoda, která odnož pošlapala původní ideu Skinheads nejvíce. Nicméně je možné ve všech frakcích nalézt prvky, které demonstrují, že dnešní nepravíci Skinheads vychází ze stejných kořenů.

3. Analýza hudebních textů a rozhovorů

Výzkum Skinheadské subkultury byl veden formou rozhovoru s otevřenými otázkami s respondenty vybranými metodou sněhové koule. Dále jsem provedla analýzu hudebních textů, v jejichž názvech se objevuje pojmenování Skinheads.

3.1 Metody výzkumu

Metoda sněhové koule bývá definována jako metoda získávání nových respondentů nominováním osob, které jsou již výzkumníkovi známy. Tato metoda slouží především k vyhledání vhodného výběrového souboru. Způsob získávání dat samotných pak záleží na výzkumníkovi. Možností je hloubkový rozhovor, dotazník apod. I další analýza dat již není sněhovou koulí definována.

Výzkumný proces jsem začala u jedinců, u kterých jsou splněna kritéria, která jsem si jako výzkumník stanovila. Výchozích bodů – nultých fází jsem zvolila šest,

---

¹⁵ Např. Vlasta, ročník 44/1990 č. 25, str. 15-17

podle směrů, do kterých se Skinheads dělí (SHARP, RASH, apolitické). Byli vybráni lidé, kteří, dle mého pozorování, nejlépe pokrývají co největší spektrum sociálních a demografických rysů. Po seznámení se se současnou českou scénou Skinheads prostřednictvím internetu a návštěvy několika koncertů, jsem zvolila několik starších Skinheads, kteří jsou ve scéně stále aktivní a subkulturou uznávaní. Mezi apolitickým Skinheady a SHARP nebyl problém, příslušníků RASH jsem se však dopátrala až na internetu.

Vzhledem k rozšíření subkultury nebylo možné provést face to face rozhovory se všemi vybranými respondenty, proto většina rozhovorů probíhala přes internet, a to buď jako odpovídání na otevřené otázky písemně položené, připravené po pilotní studii na třech případech, nebo interaktivně přes ICQ. Celkem bylo uskutečněno 23 rozhovorů, z původně 26 plánovaných. 3 respondenti na mé oslovení nereagovali. Dalším způsobem získávání informací bylo neformální pozorování.

Po představení výzkumu a informování o dalším zpracování respondentových odpovědí, byly otázky zaměřeny na demografická data. Zjišťován byl věk (Tab č.1), pohlaví (Tab č.3), vzdělání / zaměstnání, místo bydliště (Tab č.2).

	Roky
Průměrný věk respondentů	22,17
Nejmladší respondent	14
Nejstarší respondent	34

Tab č. 1

Region	počet respondentů
Praha	7
Západní Čechy	5
Severní Čechy	5
Morava	4
Východní Čechy	1
Jižní Čechy	1

Tab č.2

pohlaví	počet
muži	16
ženy	7

Tab č.3

Proud, do něž se respondent řadí	Počet respondentů
apolitický	8
neřadí se	7
SHARP	6
RASH	2

Tab č.4

Následující otázky zjišťovaly jak se respondent do subkultury dostal, ke které frakci se hlásí (Tab č.4), jaký na něho má vliv, co pro něho znamená. V rámci hledání hodnotového systému byli respondenti dotazováni na vlastní žebříček hodnot a jeho souvislost s příslušností k subkultuře. Další otázky zjišťovaly vnímání pohledu společnosti, konkrétní problémy, které Skinheads řeší a vlastní definici pojmu Skinhead, jak po stránce vizuální, tak charakterové. Nakonec byli respondenti požádáni, aby doporučili další muže či ženy ze subkultury a české kapely, které ve svých textech zmiňují Skinheads. Z těchto vyjmenovaných kapel byl následně vytvořen soubor písní, které ve svém názvu nesou slovo „Skinhead“, „Skingirl“ a jim významově příbuzné. Takových textů vyšlo najevo 23.

Při analýze rozhovorů a hudebních textů jsem použila zakotvenou teorii zpracování dat. Jde o koncept s kterým přišli Glasser a Strauss v roce 1967 jménem „grounded theory“. Jde o aplikaci induktivního procesu bez předem připravených hypotéz. Teorie je odhalena, vytvořena a prozatímně ověřena shromážděnými údaji a jejich analýzou. [Strauss, Corbinová 1999: 14]

Analýza hudebních textů probíhala pomocí otevřeného kódování. Nejprve jsem provedla konceptualizaci údajů sledováním jednotlivých slok, kterým bylo následně přiřazeno jméno. Všechna označená témata byla sloučena do několika kategorií, které seskupují věci se stejným řádem. Pojmový obsah některých kategorií zůstal dále nerozvinut, jiné kategorie na sebe nabalily i další problémy, které se v textech samotných neobjevovaly, ale byly zmíněny v rozhovorech, u kterých ke kategorizaci i konceptualizaci došlo taktéž. Pojmenování většinou vzešla z často se opakujících slov nebo jako „in vivo“ kódy použité respondenty přímo. Poté jsem dále rozvinula kategorie v samostatných kapitolách. U citací z rozhovorů je vždy uveden respondent, jeho věk, region v němž žije a proud, ke kterému se řadí. Pokud se respondent neřadí k žádnému, je uveden jako „Skinhead“ či „Renee“.

3.2 Hodnotové kategorie

V rozhovorech se Skinheads nebyly otázky kladeny konkrétně, respondent neměl za úkol seřadit hodnoty do hierarchie. Jen jednou otázkou se zjišťoval žebříček osobních hodnot. Rozhovor byl natolik otevřený, že respondenti měli možnost hodnoty zmiňovat v širších souvislostech, vesměs spontánně. Dále odpovídali, zda mají pocit, že jimi uvedené hodnoty souvisí s jejich příslušností k subkultuře. V ostatních otázkách,

kteří zjišťovaly signifikantní rysy subkultury, jak charakterové, tak vizuální, naráželi respondenti na své hodnotové orientace velice často.

Z těchto informací bylo možno sestavit tabulku, která naznačuje, jaká témata byla zmíněna a kteří respondenti je považují za podstatná a důležitá ve vztahu k vlastní osobě i k subkultuře Skinheads (viz příloha č. 1).

Z analýzy hodnot, zmíněných v rozhovorech je možné vyčíst, které z nich jsou v rámci Skinheads nejfrekventovanější. Nelze ale s určitostí tvrdit, že právě zmíněné hodnoty jsou v recipročním vztahu právě s příslušností k dané subkultuře. Přesně polovina respondentů uvedla, že jejich hodnoty úzce souvisí s jejich subkulturní příslušností, druhá polovina se shodla, že každý člověk je individualita, má své vlastní hodnoty, názory a postoje, které nemusí se Skinheads vůbec souviset. Objevil se i názor, že právě díky uznávaným hodnotám, které internalizoval v době socializace, inklinuje právě k subkultuře Skinheads.

Jací tedy jsou Skinheads, jaké uznávají hodnotové systémy, jak se baví, jaké problémy řeší? Nejcitovanější témata rozdělená do kategorií se v následujících kapitolách pokusí odpovědět na výše zmíněné otázky a popsat, co ve skutečnosti dnes znamená „být Skinheadem“.

3.2.1 Životní styl

Dle respondentů je životní styl každého Skinheada určen jeho vlastní morálkou, individuálním charakterem a temperamentem. Někteří Skinheads se kloní spíše k prosazování svých názorů silou, jiní berou Skinheads jako způsob zábavy a styku s přáteli či jako vymezení se proti společnosti, jejíž pravidla neuznávají, a to vzhledem, dodržováním tradičních koncepcí chování nebo přímou rebelií. Respondenti se však shodují, že v rámci vlastního pojetí příslušnosti k subkultuře Skinheads je třeba zachovat si tvář a především zůstat sám sebou. Mezi nejocetovanější lidské vlastnosti tak patří jednoznačně hrdost a čest, schopnost stát si za svým, nenechat se srazit na kolena.

Skinheads jako subkultura navazují na kořeny z 50. let. Dle respondentů je tradiční spíše oblečení a hudba, problémy se spolu s dobou změnily. „Spirit of 69“, jakožto rok vrcholu subkultury, byl zmíněn v jediném rozhovoru Sharpákem (SHARP, 19 let, Severní Čechy), který se k němu hlásí. Mezi Skinheads se často objevuje označení „Trojan Skin“, které odkazuje právě k tradicím.

V hudebních textech (např. kapel The Riot a Last Strike) jsou tradice zmiňovány vždy ve spojení s hrdostí, ctí a silou, jakožto jeden z dominantních znaků Skinheads, nicméně nijak konkrétně.

Příslušnost k subkultuře Skinheads se pro mnoho Skinheads zdá být „životní cestou“, a to bez ohledu na věk a dobu, kterou v subkultuře strávili. Medvěd (apolitik, 28 let, Morava) tvrdí, že v mládí šlo spíše o rebelství, které ale po pár letech plynule přešlo v životní styl. I další Skinheads pocítují ústup radikality a absenci revolty.

Nesmrtelnost subkultury Skinheads nalezneme ve dvou textech The Riot – Skins and Punks a Jednota Skinheads a v textu Operace Artaban - Skinhead tady je:

*Ještě stále věříme, že je možný být
Skinheadem až do smrti, holou hlavu mít
Tehle kult nádhernej tu navždy zůstane
Skinhead totiž nesmrtelnej je!*

KM (SHARP, 21 let, Most) tvrdí, že pokud se chce člověk stát Skinheadem či patřit do jiné subkultury, je to tím, že chce být brán jako odlišný od společnosti a uvědomuje si, že může být brán negativně, že jeho styl může provokovat a pohoršovat. Pro Pavlu (SHARP, 23 let, Praha) je být Skingirl vymezení se proti masové společnosti, která je drcena konzumním způsobem života. Polokov (Renee, 20 let, Západní Čechy) tvrdí, že jde o to vybočit z řady, jít jinou cestou než dav. Kapela Last Strike v písni S.H.A.R.P potvrzuje výše zmíněné názory:

*Nechceme, jako většina, být součástí stáda
Chceme se bouřit a žít po svém, nebýt armáda*

Důležitou roli v jakémkoliv subkultuře hraje identifikace, především prostřednictvím vzhledu, který napomáhá snazší orientaci v nepřeborném množství lidí kolem nás. Nejde pouze o rozlišení mezi příslušníky různých subkultur, ale také uvnitř subkultury samotné.

Vzhled dle dotazovaných tvoří podstatnou součást životního stylu Skinheads. Tvrdí, že však nejde o přísné pravidlo, jak má Skinhead vypadat. Skinheada nedělá oblečení, ale jeho názory a postoje. Nelze však zapomínat, že prostřednictvím vzhledu dochází k přijmutí a přiznání identity.

U českých Skinheads můžeme sledovat vcelku konstantní styl oblékání a doplňků. K jediné závažné změně došlo počátkem 90.let, kdy do České republiky začalo

proudit zboží ze zahraničních trhů a české vojenské kanady, levné bombery a maskáče mohly být nahrazeny značkovým zbožím. Pedro (SHARP, 29 let, Morava) si všímá prolínání příbuzných subkultur, kdy Skinheads nosí tenisky, trička s názvy kapel, okované řemeny, kšiltovky, mají tetování a piercing, což v 60. letech nebylo. A naopak jiné subkultury převzaly prvky módy Skinheads. Avšak např. od punkerů se Skinheads odlišují čistším, uhlazenějším vzhledem.

Původní vzhled, který bylo možno spatřit v publiku Skinheadské kapely Orlík, koncem 80. a počátku 90. let je dnes, dle mého pozorování, příznačný spíše pro mladší Skinheads, kteří se v subkultuře „rozkoukávají“ a většinou pochází z malých měst a vesnic.

Rozlišovacím znakem uvnitř subkultury bývaly tkaničky v botách. Podle barvy bylo možno poznat, kdo se k jaké frakci Skinheads řadí. Avšak tento způsob rozlišování je již téměř smazán. [Mareš 2006: 55]

Mezi oblíbené značky zmiňované v rozhovorech patří Ben Sherman, Fred Perry, Everlast, Lonsdale. Vlad the Bulldog (Skinhead, 34 let, Praha) doplňuje, že jde o pokračování v tradici oblečení britské dělnické třídy, kombinované s drahými snobskými značkami. Jako doplňky se používají placky s různou tematikou, nášivky, pásky, kšandy, čepice – kšiltovky, bekovky, dívky nosí specifické kabelky, většinou Lonsdale.

Je to právě vzhled, který nejvíce mate společnost i media. Typického neonacistu zobrazují jako muže s ohrnutými kalhotami, těžkými botami, v bomberu a s holou hlavou¹⁶. Avšak dnes jsou trendy v neonacistické módě čím dál tím odlišnější. Koncem 90. let vznikly nové oděvní značky, zaměřené především na neonacistickou módu¹⁷, vyznačující se sportovním stylem, černou barvou (tzv. black bloc). Skinheadská image se opouští, což samozřejmě především samotní Skinheads velice kvitují. Medvěd (apolitický patriot, 28 let, Morava) to potvrzuje slovy: „*Jsem rád, že si náckové začali vyrábět svoje značky oblečení a nenosí už ty naše*“. Respondenti také předpokládají, že trend jakéhosi „očistění“ Skinheadské módy by mohl znamenat snazší pochopení rozdílů mezi Skinheads a neonacisty, především u širší veřejnosti a médií.

¹⁶ dokladem může být informační kampaň o hrozbě neonacismu organizace Člověk v tísni <http://www.chceteho.cz/content/>

¹⁷ informace o oděvních značkách, vyráběných či podporovaných neonacisty <http://wwry.antifa.net/>

3.2.2 Reflexe pohledu společnosti

Jak bylo řečeno v části o historii, subkultura Skinheads se do podvědomí společnosti zapsala jako pravicová. Především díky útokům mladíků oblečených dle Skinheadské módy na imigranty a Romy. K určité obrodě subkultury v původním slova smyslu došlo v průběhu 90.let, nicméně společnost si svůj obrázek o Skinheads nedokázala přetvořit. Tato nálepka pak zůstala všem, kteří se dnes ke Skinheads hlásí.

Allport tvrdí, že lidé si často vytváří názory na základě malé nebo dokonce neexistující pravděpodobnosti. Kategorizace jevů, ač předběžná a hrubá, pomáhá ke snazší orientaci ve složitém prostředí okolního světa. Lidská mysl dokáže na základě několika málo důkazů vytvořit mnoho generalizací. Pokud je však člověk ve světle nových skutečností schopen připustit omyl a napravit svůj chybný úsudek, spíše než o předsudek se jedná o mylnou představu. [Allport 2004: 41]

Předsudky pak vytváří určitá percepční schémata, která vedou ke stereotypům vnímání, které mají racionálně vysvětlit naše chování a postoje vůči dané kategorii. [Allport 2004: 215]

Respondenti tvrdí, že stereotypy jsou silně upevňovány médii, která dle respondentů desinterpretují fakta a používají mylná označení. Marshall tvrdí, že ve Velké Británii je problém médií, že nedokážou ukázat celou pravdu, vybírají pouze zajímavé a šokující události, které pak popisují pouze z jednoho úhlu pohledu. Pokud navíc příběh nesplňuje očekávání, media si jej upraví vlastními verzemi, přeháněním a polopравdami. [Marshall 1996: 2.kapitola; online]

Z 23 dotazovaných nebyl ani jediný respondent, který by nezmínil, že Skinheads jsou většinovou společností vnímání negativně, a to většinou jako neonacisté. Kritizován je také nezáměr společnosti zjistit pravdu, odhalit předsudky a stereotypy, které společnost k „neznámému“ (ke všem minoritám, subkulturám) chová. Často se také objevuje sousloví „*házet do jednoho pytle*“, především kvůli podobnostem ve vzhledu.

Dle respondentů je však viditelný mírný posun v názoru veřejnosti. Pedro (SHARP, 29 let, Uherské Hradiště), který z pozice svého věku dokáže posoudit i vývoj v této problematice od 90.let vnímá, že společnost spojuje Skinheads s politickým a rasovým násilím, setkává se s opovržením a strachem, avšak zároveň tvrdí, „*čím dál víc lidí přichází do styku se Skinheady a odnáší si poznání, že nemají s nacisty nic společného...*“ Medvěd (apolitický patriot, 28 let, Morava) vidí posun díky internetu, pomocí něhož si lidé mohou rozšiřovat ohledně Skinheads obzory.

Nicméně některé kapely i nadále apelují ve svých textech na svou nerasistickou povahu, odmítají spojování s neonacismem. Kapela Domobrana v písni s výmluvným názvem Skinhead není nácek, kapela Honorace – Není Skinhead jako Skinhead:

*Pravý Skinhead v této době
S lidma problém má
Každý vidí nácka v tobě
Je to doba zlá*

a kapela Last Strike – My jsem Skinheads

*Cítíš pohled plný strachu a i nenávisti
Skinheads! Pozor! To jsou rasisti!
To si myslí většina z tupého stáda
Ta co hovno ví a co nás nemá ráda*

Texty dále poukazují na společnost, která se bojí násilí, odlišného vzhledu. Společnost plnou předsudků, pomluv a záští.

*The Riot – Jednota Skinheads
Spořádání občané odvracejí tvář.
Znáte jenom pomluvy, nenávist a zášť.*

Odpovědi na druhou část kladené otázky – zda má pohled společnosti vliv na respondenta samotného, se rozdělily v podstatě do dvou skupin. První skupina je s pohledem společnosti smířená. PPP (tradiční apolitik, 22 let, Západní Čechy) se vyrovnává se svou nálepkou neonacisty tím, že nechodí do společnosti lidí, kde by musel vysvětlovat, co je zač, což dokládá, že Skinheads jsou stále ještě vnímáni jako „nenormální, asociální“ jedinci. Peddyho (apolitik, 24 let, Praha) se postoj společnosti netýká vůbec, nadřazuje osobnost nad „Skinheadství“ a doslova tvrdí: „*Myslím, že to jak jednotlivec vychází ze zbytkem společnosti je záležitost charakteru, povahy a osobnosti toho daného a to, že je nebo není Skinhead je až druhotná věc.*“

Skupina druhá považuje pohled společnosti za nespravedlivý a jeho změnu by uvítala. Někteří se snaží ovlivňovat media apelováním na rozdíly mezi Skinheads a neonacisty. Jiní nosí nášivky s antifašistickou tematikou. Někteří projevují svůj postoj účastí na protifašistických demonstracích.

Pro většinu Skinheads je důležité, aby jejich bezprostřední okolí, rodina a známí chápali, co obnáší jejich životní styl a jaká jejich subkultura skutečně je. Pohled společnosti považují téměř výlučně za jimi neovlivnitelný, a proto se jím vesměs nezatěžují.

3.2.3 Ženy v subkultuře Skinheads

Tak jak tomu bývá v celé společnosti, tak i v rámci subkultury Skinheads mají muži a ženy rozdílné postavení, funkce, práva a povinnosti. Většina subkultur, především těch, které uznávají jako hodnoty dobrodružství, vzrušení a vzájemnou podporu členů party, se skládá především z mužské populace. Ačkoliv existují i dívčí gangy, v současné společnosti je více ohrožena mužská role, ztrácí se legitimní cíle, objevuje se kriminalita. [Giddens 2000: 212] Subkultura Skinheads odpovídá víceméně takovému vzorci také. O dívkách této subkultury, ať už jim budme říkat Skingirls, rennies či chelseas, se objevují spíše útržkovité informace, nicméně Skingirls existují a ve světě o sobě dávají vědět především prostřednictvím zinů, internetových stránek.

Subkultura Skinheads se při pohledu zvenku jeví jako čistě mužská. Může tak automaticky vzniknout dojem, že žena nemá v takové subkultuře co dělat. Není výjimkou, že na Skingirls pohlíží společnost jako na přívěsky drsných chlapů v těžkých botách.

Pohled na dívku v subkultuře Skinheads je dvojího typu. Na jednu stranu se počítá s tím, že bude plnit roli podpory muže, bude reprezentovat Skinheadskou subkulturu, bude ctít tradice a navenek bude vypadat jako přitažlivá žena, v podstatě podle patriarchálních společenských norem. Na stranu druhou sebe samotné mohou ženy vidět jako rovnocenné ve všech směrech. Zde je potom důraz na znalost hudby, dokonalost nošeného oblečení, rozhodnost, jistota v prosazování svých zájmů a schopnost fyzické konfrontace. Taktéž by měla být tvrdá ve svých emocích, nesmí se nechat urazit a nenechat ranit své city.¹⁸

V subkultuře Skinheads jsou vcelku jasné prvky mužského a ženského vzezření. Marshall popisuje dívky jako sestříhané do účesu zvaného „feathercut“¹⁹, málokdy úplně oholené. Krom ohrnutých kalhot nosí sukneň, kabelky, dívčí košile. Vesměs jde u mužů i žen o to, vypadat co nejvkusněji a nejupraveněji. Podle pozorování dívek

¹⁸ Bloody Mary blog, 10.4 2008

¹⁹ Účes, kdy je hlava oholená, zůstává pouze „ofina“, vlasy podél uší a na krku

navštěvujících Skinheadské akce je tento trend vzezření stále aktuální. [Marshall 1996: 5.kapitola; online]

Co do chování, udržují si Skinheads tradiční koncepce. Bitky a fotbal jsou většinou ryze mužskou záležitostí. Muzika byla dříve také spíše doménou mužů, ačkoliv několik ryze dívčích kapel se vždy našlo a dnes je hudební scéna poměrně vyvážená. [Kolářová 2008; online]

V hudebních textech se o ženách téměř nemluví. Když už se nějaká spojitost s nimi objeví, vesměs potvrzuje patriarchální založení subkultury (Operace Artaban – Skinhead tady je):

*Pokušení pro ženy, každé Skinhead je,
když hlava dělá prasátka, to je rajcuje.*

Objeví se však i jako rovnocenné v boji proti rasismu, fašismu a neonacismu (Last Strike – S.H.A.R.P):

*Pryč s rasismem! Pryč s fašismem!
My jsme Skinheads! My jsme skingirls!*

U zahraničních kapel je trend zmiňovat v hudebních textech ženy výrazně častější. Většinou jde o písně s milostným podtextem, obdivována je krása, důstojnost a odlišnost Skingirls od ostatních dívek.

V rozhovorech muži většinou zmiňovali ženu v souvislosti s rodiny, méně pak jako „mít partnera“.

Pokud bychom hledali názor mužů na postavení ženy v subkultuře, zmiňuje Skipp (Skinhead, 19 let, Jižní Čechy) mezi zábavou a kamarády také „*pěkný holky*“, PPP (tradční apolitik, 22 let, Západní Čechy) spojuje s životním stylem okřídlené „*sex, drogy a rock'n'roll*“.

Pavla (SHARP, 23 let, Praha) popisuje vztah žen a mužů v subkultuře jako z mužské strany gentlemanský, k ženám se chovají hezky, což je v rámci Skinheads nepsané pravidlo.

Karol (Oi! Patriotka, 17let, Západní Čechy) tvrdí, že dívky by měly být chladně krásné, zdrženlivé, hrdé a čestné. Pro takové, které ve scéně hledají pouze přítele či sex, zde není dle Karol místo.

Renee Lindushka (Trojan skingirl, 18 let, Praha) pociťuje nárůst žen v subkultuře: „*dřív se ženy ve Skinheadském hnutí moc neprosazovaly, ale jsem ráda, že nyní to je jinak. Mají respekt, získávají obdiv a samozřejmě si nás chlapci hlídají.*„

Ve většině subkultur se role mužů a žen vyrovnávají. Nad otázkou žen během rozhovoru nezamýšlelo mnoho respondentů, počet Renees není příliš vysoký, což Skinheady mrzí. Nezodpovězenou otázkou zůstává proč. Zda je subkultura natolik otevřená i dívkám a ženám nebo zda má tato touha sexuální podtext.

3.2.4 Politika

Medvěd (apolitický patriot, 28 let, Morava): „*Největším nepřitelem Skinheadů jsou ideologie, které vycházejí z ultrapravice nebo naopak ultralevice. Lidé, kteří v dnešní době těmto ideologiím věří, se často schovávají právě za Skinheads, což je a vždy bude největší omyl.*“

Politika je tématem nejvíce rozdělujícím současnou scénu Skinheads. Velká část Skinheads se identifikuje s frakcí nazývanou „apolitická“. Tvrdí, že politika nepatří do koncertních sálů ani do jiné zábavy jakou je např. fotbal. Velice často se objevuje obviňování jednotlivých frakcí z přílišného nebo naopak nedostatečného politického zájmu. Dvě dotázané Renee pociťují v extrémních politických názorech neschopnost lidí jednat sami za sebe.

Dotazováni byli nepravivcoví Skinheads, tedy mezi respondenty byli i dva RASH (Rudí a anarchističtí Skinheads). Z rozhovoru s nimi byla politická orientace dosti zřetelná. Ale zatímco Wlad (RASH, 20 let, Morava) řeší především nespravedlnost a omezování svobody systémem a potíže pracujících, jako někteří další respondenti, druhý respondent již svou rétorikou připomíná více komunistické zaměření. Kritizuje zločinecké garnitury, tisk pokládá za pravicový, důležitou je pro něj solidarita. Krom fašismu, neonacismu a rasismu je kritizováno i opačné politické spektrum a jsou to právě i RASH, kdo je považován za politického manipulátora, který nemá v subkultuře Skinheads co dělat. Pro Petra (Skinhead, 30 let, Západní Čechy) je dokonce urážkou obviňování z anarchokomunismu.

Apolitičtí Skinheads se tématu politiky vyhýbají buď úplně, nebo jej vůbec nespojují se subkulturou, nesnaží se prostřednictvím subkultury politicky angažovat. Nicméně politika zůstává i nadále součástí života každého člověka, který musí řešit každodenní problémy. Medvěd, který sám sebe řadí mezi apolitické patriot Skinheady potvrzuje, že jeho apolitičnost se vztahuje ke Skinheadským akcím, jinak chodí

pravidelně k volbám, což patří k jeho patriotismu a pravicově-liberálnímu konzervatismu. To, že Skinheads jsou obecně konzervativní a vždy byli podporuje i Vlad the Bulldog. Celkové odsuzování politiky je patrné i v textech kapel:

Operace Artaban - Skinhead

My jsme ti rebelové, co neboj se rvačky

Nejsme žádný politici a podobný sračky

3:2 pro MH – Skinheads

Neuznávám systém, politický kecání,

máme svoje důvody, proč být nasraný

Apolitičnost je však ze strany některých Skinheads ostře kritizována, jako záměrné uzavírání se před problémy okolního světa a sklouzávání ke zbytečné apatii. Postoj vystavený této kritice je patrný například u Peddyho (apolitik, 24 let, Praha), který se označuje za nepolitického Skinheada : „*nezajímám se o politické problémy nebo nějaké „zásadní“ otázky toho, co bude až my nebudem a podobně.*“

Kapela Last Strike, která zaměřuje své texty více politicky se hlásí k odmítání všech autorit, dokonce i vlády, buržoazii staví na úroveň neonacismu, odmítá i volby, jakožto politický podvod. Nejde již pouze o ignoraci politiky, ale o nabízení řešení. Tento přístup je u Skinheadských skupin spíše netypický.

Okrajově se politiky také dotýká téma vlastenectví, tolik příznačné pro Skinheads v první polovině 90.let u nás. Dnes již nejsou tendence k patriotismu tak silné. Skipp (Skinhead, 19, Jižní Čechy) uvádí vlastence v uvozovkách mezi problémovými skupinami, se kterými se jako Skinhead setkává. Vlad the Bulldog (Skinhead, 34 let, Praha) řadí patriotismus k projevům loajality. PatRiot (Skinhead, 20 let, Morava) vlastenectví se Skinheads také spojuje, proklamuje jej důrazně bez ohledu na barvu pleti, Karol (Oi! Patriotka, 17 let, Západní Čechy) vyzdvihuje hrdost na svou vlast. Je tedy patrné, že k vlastenci jsou Skinheads apolitičtí či neřadící sebe sama do některého z proudů. V hudebních textech se toto téma přímo objevilo pouze jednou větou „*lev se v hrudi vzpouzí*“ v písni Skinheadská od kapely Domobrana a jako zmínka ve verších u písni Skinhead kapely Orlík „*Teče nám v žilách stejná krev, teče nám v žilách český pivo*“ a „*lva chci nosit na prsou a dobře vim proč*“. Celkově se však vlastenectví neobjevovalo mezi důležitými hodnotami příliš často.

3.2.5 Antifašismus

U dnešních nepravcových Skinheads se často setkáme s antifašistickým a protineonacistickým postojem, který je nejméně zmiňován apolitickými Skinheads. Antifašističtí radikální SHARP mají v České republice hluboké kořeny a v posledních letech je patrná tendence jejich nárůstu. To dokládá i nově zformovaná kapela Last Strike svou písní Skinheads Proti Rasovým Předsudkům:

Pryč s rasismem! Pryč s fašismem!
My jsme Skinheads! My jsme skingirls!
Pryč s pravicí! Pryč s autoritou!
Stay SHARP! Stay SHARP!

Mezi problémy, které jsou Skinheads nuceni řešit byli neonacisté vesměs vždy zmiňováni v souvislosti s šířící se ideologií, vznikem nových organizací, přisvojením si signifikantních znaků subkultury a fyzickými útoky z obou stran. Často se objevují výpovědi agresivní, téměř vždy je přiznáváno násilí. Mezi pravicovými ideologiemi je zmiňován především nacismus německý v období druhé světové války (narážky na „*hakenkroj*“, „*orlice*“, „*hnědou náказu*“ a Hitlera v textech kapely Last Strike)

Negativní postoj k neonacismu, aktuálnímu u nás především počátkem 90. let, není však pouze záležitostí SHARP. V roce 1993 vznikla kališnická organizace Jednota Kalicha a později významnější Vlastenecká liga, která se snažila o oddělení kališníků od neustále se radikalizujících a fašizujících Skinheads a až na několik jedinců, hlásících se k rasismu, se ostře vyhraňovala proti pravicovým ideologiím.²⁰ Především v Plzni, kde byla Vlastenecká liga nejaktivnější, docházelo k otevřeným bojům velice často. A právě v Plzni nacházíme 2 respondenty, kteří se prostřednictvím Vlastenecké ligy stali Skinheady.

Mediálně známý byl také střet členů Vlastenecké ligy s příslušníky hnutí Bohemia Hammer Skins²¹, které působilo především v letech 1993- 1996 a jehož činnost později převzala Blood and Honour – Division Bohemia. Tato organizace však byla brzy infiltrována policií a rozpuštěna.

²⁰ První veřejná akce Vlastenecké ligy v Přerově se konala v roce 1994 paralelně s koncertem u Zábranských (neonacistická akce) v Praze, kde se sešlo asi 500 pravicových Skinheadů. Účastníci přerovského koncertu se chtěli tímto veřejně distancovat od „hajlujících Skinheadů“

²¹ Michlík, Pavel. „Mezi skiny to jiskřilo“. *Blesk*. 25. ledna 1996

V dnešní době je primárním cílem antifašistů neoficiální organizace Národní odpor, která se víceméně otevřeně hlásí k neonacismu, dále Autonomní nacionalisté, kteří mají pobočky rozmístěné po celé republice a specializují se na pořádání protestních akcí, pietních shromáždění a koncertů. Jediná oficiálně povolená organizace mající ve svých řadách aktivní neonacisty je v České republice Dělnická strana. Někteří Skinheads (většinou SHARP) se spojují v boji proti neonacismu s organizací ANTIFA, která se zabývá informačními a praktickými formami boje se všemi autoritářskými ideologiemi, v první řadě s neonacismem a ultrapravicí.²²

Ještě koncem 90.let a počátkem nového tisíciletí propagovaly některé pravicové kapely životní styl Skinheads. Kapela Hlas krve v textu Skinhead 88 [Mareš 2006; online] , Agrese 95 – Skinhead, se stejnojmennou písní i skupina Randall Gruppe. Avšak samotní neonacisté se, především v posledních dvou letech, snaží všemožně od Skinheadské image distancovat (móda, hudba), což dokládá i článek „Ruce pryč od Skinheads“ na stránkách pravicových radikálů z Mostecka.²³ A je stále zřetelnější snaha diferencovat se i v očích společnosti.

Je tedy patrné, že jakkoliv bylo jméno Skinheads pohlceno pravicovou ideologií, je tento trend na ústupu a k pojmenování Skinhead se vrací původní myšlenky, uznávání kořenů subkultury a spolu s tím i antirasismus či alespoň nerasistické postoje.

3.2.6 Zábava

Tak jako většina lidí, řeší i Skinheads své každodenní problémy se školou, bydlením, prací, koníčky, partnery. Neodlišují se příliš, co do osobního života, difference vznikají spíše v životě společenském, ve způsobu zábavy. „*Najdete je nejspíš na koncertě nebo v hospodě. Někteří posilují, dělají bojové sporty, jiní sledují fotbal. Každý z nás ale řeší normální problémy každodenního života*“ (Pavla, SHARP, 23 let Praha)

Podle Macka hraje hudba v subkulturách prostředkem sdělování i sdílení hodnot, názorů a pocitů. Specifické prostředí, které hudba vytváří (koncerty, festivaly,...) jsou místem seznamování, sbližování, přátelských i erotických aktivit. Zároveň vlastní provozování hudby může být pro člověka prostředkem seberealizace, potvrzení identity, budování prestiže či vyjádření protestu. Komunikace o hudbě pak

²² organizace Antifa <http://www.antifa.cz/toISO-8859-2.en/onas.php>

²³ Článek vysvětlující distancování pravicových radikálů od image Skinheads http://www.radicalboys-brux.com/new_page/nclanky.php?id=174

funguje jako rychlý diagnostický prvek při zjišťování názorů a postojů. [Macek 2003: 41]

Většina respondentů se subkultuře Skinheads přiblížila prostřednictvím poslouchání hudby. Někteří přešli ke Skinheads od hnutí punk, které opustili buď pro jeho přílišnou radikalitu co do oblékání, životního stylu nebo byl přechod plynulý přes navazování vztahů se Skinheads, kteří navštěvovali punkové koncerty a díky příbuznosti subkultur. Dalším způsobem byl přístup ke stylu SKA či Oi!, které jsou v rozhovorech často zmíněny.

Významným prvkem jsou právě sociální prostředí koncertů a festivalů, kde se příslušníci subkultury scházejí, utužují stará a navazují nová přátelství, případně se podílejí na organizaci akce samotné. V hudebních textech se často objevují sousloví „*naplněný sál*“ či „*plný klub*“ ve spojení se zábavou, srandou, tancem, zpěvem a užíváním si koncertu. Také plánování návštěv takových koncertů, hodnocení kapel a následné hodnocení prožité akce, patří k častým tématům, která Skinheads řeší. Stejně tak plánování srazů, návštěvy přátel z jiných měst, účast na demonstracích a protiakcích. Veškerými těmito aktivitami podporují svou scénu, stejně jako kupováním CD, rozšiřování nových trendů prostřednictvím rozhovorů s kapelami, vydáváním zinů.

Jedním z prostředků odreagování se je pro Skinheads fotbal. Sedm respondentů (pouze jedna dívka) se o něm okrajově zmínilo. Ani náznakem nebylo dotčeno téma chuligánství či násilí na fotbalových stadionech. O aktivním hraní fotbalu lze uvažovat pouze u jednoho respondenta, který zmínil mezi zábavou v partě fotbalové turnaje. Zmíněn byl také okamžik, kdy se respondent rozhoduje, zda jít sledovat fotbal na stadion nebo do hospody. V textu Skinheadskej stát kapely Orlík se objevuje jako vysněná idea „*fotbal každý den*“. V jiném textu kapely Last strike je zmíněno „*fandění*“ jako specifický prvek životního stylu Skinheads. Je tedy pravděpodobné, že fotbal ke Skinheadské subkultuře patří, nicméně nehraje tak důležitou roli, aby byl přednostně zmiňován. Mezi dalšími sporty se objevilo posilování a sporty bojové.

Alkohol a cigarety, jakožto „klasické drogy“ bývají mezi Skinheads brány za přirozenou součástí společenského života, někteří Skinheads kouří marihuanu. Objevují se i Skinheads, kteří jsou striktně abstinentní, někteří se řadí i ke směru nazývanému Straight Edge²⁴

²⁴ Straight-edge je moderní filozofie, jejíž hlavní myšlenkou je abstinence od jakýchkoliv drog, alkoholu, promiskuity. K této ideji se hlásí jak pravíkoví, tak levicoví aktivisté – srovnání <<http://odpor.org/index.php?page=clanky&kat=&clanek=548>> <<http://antifa.cz/nclanky.php?id=6&tab=mkultura&slovo=straight>>

Nicméně ve spojení se zábavou a koncerty se objevuje pivo velice často, a to s pozitivními konotacemi, dokonce i jako „*láska k pivu*“ či deminutivně „*pivečko*“. V textu Skinheadskej stát od Orlíku se opět objevuje představa ideálního stavu Skinheadské společnosti, kdy „*pivo bude zadarmo*“. V historii byl patrný odpor k tvrdým drogám, který dnes někteří Skinheads prosazují velice radikálně.

3.2.7 „Working class“ - dělnická třída

Frekventovaným tématem, které provází subkulturu Skinheads již od jejího počátku je příslušnost k pracující třídě. Ať ji budeme nazývat dělnická třída či working class, neodmyslitelně patří k signifikantním znakům a je de facto základním kamenem, na němž celá subkultura vyrostla.

Při deskripci dělnické třídy musíme sledovat její postavení ve stratifikačním systému. Třídní pojetí se zaměřuje na socioekonomické nerovnosti. Některé teorie sociální stratifikace (Marx) počítají s beztřídní, vertikálně nestratifikovanou společností, která vzejde z proletářské revoluce, kterou uskuteční dělníci, jejichž pracovní síla je zneužívána k výrobě nadhodnoty, kterou si přivlastňují vykořisťovatelé. Weber oproti tomu mluví o třídních konfliktech, které však považuje za logické vyústění stávajícího stavu společnosti. Funkcionalistické pojetí dokonce považuje sociální nerovnosti za užitečné pro společnost.²⁵

Tato nespokojenost s životními podmínkami dělnické třídy, vysoká nezaměstnanost a nízká intervence státu stály u zrodu mládežnických subkultur, jak je patrné z celé historie subkultury Skinheads. Cílem bouřící se mládeže nebyla touha po vysokém postavení ve společnosti. Šlo spíše o upozornění na nevyhovující stav, podpořené hrdostí na dělnický původ rodiny. Nicméně se v kontextu Skinheads nedá očekávat revoluční tendence dělnické třídy. Tradice odkazování se na dělnickou třídu přetrvává u mnohých Skinheads dodnes, nicméně velká část příslušníků této subkultury má vysokoškolské nebo alespoň středoškolské vzdělání s maturitou. KM (SHARP, 21 let, Severní Čechy) potvrzuje, že „*že v podstatě většina dnešních Skinheads u nás vlastně tu základní pointu chudší střední vrstvy s nízkým vzděláním a špinavými botami zvláště řečeno „nesplňuje.““*

²⁵ Více o sociální stratifikaci viz [Šanderová 2000]

Četnost nejvyššího ukončeného a započatého vzdělání respondentů

Základní vzdělání	2
SOŠ, SOU bez maturity	1
Střední škola s maturitou	13
Vysokoškolské vzdělání	7

Tab.1

Při interpretaci tabulky č.1 je třeba přihlídnout k věku respondentů. Někteří nemají udané vzdělání dokončené. V obou případech základního vzdělání jde o současné žáky základních škol, všichni s udaným vysokoškolským vzděláním jej nemají prozatím ukončené.

Z těchto výsledků je tedy velice pravděpodobné, že většina respondentů se nestane typickým představitelem dělnické třídy s nižším vzděláním a prací v továrně. Osm respondentů je již zaměstnáno na plný úvazek, a to: soustružník, zástupce vedoucího ve velkoobchodním skladě, webdesigner - programátor, podnikatel, technik, hasič, skladník. Nejde tedy výhradně o jasně dělnické profese. Nicméně i v rozhovorech byla dělnická třída a hrdost na kořeny s ní související, zmíněna. Přetrvává i názor, že člověk pohrdající dělnickou třídou nemůže být Skinheadem. V textu kapely PrOi!ekt najdeme spojení „*kluci z továren*“. U Last Strike jsou „*děti třídy dělnické*“ zasazeny do kontextu těžké práce, bez uznávaných autorit. Operace Artaban v textu Skinhead zmiňuje dělnickou třídu jakožto symbol mládeže, která vyrostla v ulicích města, stejné téma „*kolébky dělnické třídy vychované ulicí*“ najdeme i u kapely Last Strike.

Zdá se však, že téma dělnické třídy je v dnešní době Skinheads spíše používáno jako jakési klišé, minimum Skinheads skutečně z dělnických rodin pochází, či si volí dělnické povolání.

3.2.8 Přátelství, soudržnost, rodina

Vrstevnický vztah, zejména v době dospívání, plní funkci poskytování názorů, pocitů a vzorců chování, vytváří komunikační a interakční prostředí a prostor k nápodobě v rámci hledání vlastní identity. Dospívající mají možnost vyzkoušet si spousty společenských rolí, sdílejí nové problémy s vrstevníky, reprezentují své vlastní modely a vzorce. Většina Skinheads se k subkultuře dostává právě ve věku dospívání, kdy se některé z hodnot subkultury mohou zdát atraktivní, člověk hledá svou vlastní

identifikaci a referenční skupinu. Skinheads se pak stávají jakousi „náhradní, druhou“ rodinou, což tvrdí někteří respondenti a dokládá to text kapely Operace Artaban – Skinhead:

*Každej z nás za svoji pravdu bojuje
Pouliční rodina ta nás všechny spojuje*

Macek tvrdí, že přátelství chlapců je více kolektivní a identifikace s referenční skupinou (partou) má větší hodnotu než u dívek. [Macek 2003: 59] Skinheads již ve své minulosti iniciovali především násilné akce, navštěvovali fotbalové zápasy a sdružovali se na koncertech. Tyto aktivity jsou (až na výjimky) spíše mužskou záležitostí, je tedy zřejmé, že se subklutura vyvíjela směrem ke kolektivu mužské části populace.

Nejfrekventovanější hodnotou respondentů bylo jednoznačně přátelství, které zmiňovali kromě tří všichni dotazovaní. Přátelé jsou definováni jako náhradní rodina, okruh lidí se stejnými názory, jako skupina lidí, kteří se dokáží postavit jeden za druhého. Velice silný je pocit sounáležitosti, soudržnosti ve smyslu kolektivu, potřeby někam patřit, stýkat se s lidmi, se kterými se cítí dobře. Pro Pedra (SHARP, 29 let, Morava) se zdá být tento pocit určujícím:

„Co pro mě znamená být Skinheadem? Asi jako u každého člověka to, že někam patřím.... Podstatné je, že díky Skinhead subkultuře jsem našel skupinu lidí s podobnými názory a pohledy na věc, ke které patřím a s kterou si rozumím.“

V této souvislosti se také často zmiňuje „bratrství“, které uvádí jak dívky, tak chlapci.

Pomoc poskytovaná ve chvílích ohrožení či vzniklých problémů vytváří velice silnou kolektivní identitu. Ochotu pomoci, obětování se pro druhého najdeme i v hudebních textech: Pilsner Oiquell – Skinhead (*budeš li mít problémy za tebou budem stát*), Domobrana – Skinheadská (*Nemám sílu říci ne bratru co je v nouzi ať je Punk a nebo Skin*) a Proti směru vs Degradace – Bootboys:

*Bootboys - naše síla, víra, přátelství,
Bootboys - rovnost, bratrství,
Bootboys - rebels a to jsme my
všichni za jednoho a jeden za všechny
všichni za jednoho a jeden za všechny*

Pevným stmelujícím prvkem je také společný nepřítel, což se projevuje především v antifašistických textech. Žádné skupiny nedrží tak pohromadě jako v době ohrožení. Arendtová uvádí příklad z vojenské a revoluční akce, kdy se vytváří skupinová soudržnost, která nahrazuje individualismus, je intenzivnější a silnější emočně. [Arendtová 2004: 49] V případě Skinheads, a to více u Skinheads proti rasovým předsudkům se vyskytuje kolektivní soudržnost v boji proti neonacismu, která klade důraz na sjednocení lidí všech barev proti společné hrozbě pravicové ideologie (např. v textu Skins and Punks kapely Domobrana a v textu SHARP kapely Last Strike: „*Proto Skinheads na planetě spojme svoje síly, ať pocházíš odkudkoli černý, žlutý, bílý!*“)

Taktéž marginalizovaný člověk hledá útěchu v lidech, kteří jsou v podobné situaci

Projekt – Skinheads

Někdy může se ti zdát

Že tebe nechce nikdo znát

U nás to takhle ale nechodí

Přítel tebe nikdy nezradí

Respondenti se shodují na tom, že být Skinheadem je nepopsatelný pocit, který pochopí pouze člověk, který ho prožije.

Skinheads tvrdí, že v rámci subkultury je díky společným hodnotám, postojům a názorům získat přátele, seznámit se s lidmi, kteří rozumí uznávanému životnímu stylu, u kterých budete vědět, co od nich očekávat právě díky zhruba daným rysům subkultury jako celku. Toto popisuje Petr (Skinhead, 30 let, Západní Čechy): „*Potkáš na koncertě nebo kdekoli jinde člověka oblečeného jako ty a z akce už odcházíte jako kamarádi.*“

Albert K. Cohen tvrdí, že jakkoliv budeme mluvit o toleranci rozdílů u ostatních lidí a respektu k nim, soudíme nakonec podle toho, jak moc s námi jiní souhlasí. S lidmi, kteří cítí a myslí stejně jako my se cítíme uvolněně a nemáme potřebu se jim bránit, vítáme jejich přítomnost, méně se stýkáme s lidmi, kteří nesdílí stejné názory. [Gelder, Thornton 1997: 47] Tuto myšlenku potvrzuje postoj PPP (tradiční apolitik, 22 let, Západní Čechy), kdy nechodí „*tak často do společnosti, ve které nejsou naši lidi.*“

Neopomenutým tématem a vysoko řazenou hodnotou je i rodina. Zmiňována je mezi osobními hodnotami v téměř polovině rozhovorů. Nejde však pouze o osobní zázemí, ale v případě Petra například i o vizi zabezpečení vlastní rodiny a výchovy dětí.

Právě rodina se velice často objevuje ve dvojici s přátelstvím. Shodně se rodina jako nejdůležitější hodnota objevuje u mužů kolem pětadvaceti let stáří. Z dotazovaných jsou tři Skinheadi ženatí, z toho dva s dětmi. Ačkoliv jsou Skinheads pojímáni jako konzervativní, žádný společný konkrétní názor na rodinu rozhovory neposkytují.

3.2.9 Násilí

Subkultura Skinheads si již ze své minulosti přináší pověst spojenou s násilím, agresivitou a pouličním bojem. Z historie víme, že rvačky na fotbale, koncertech či v ulicích, sloužily jako jakýsi ventil pro deprimovanou mládež. Ani v dnes neztratila subkultura Skinheads nic ze své násilnické povahy. Kolektivní násilí je nyní vystřídáno spíše individuálním, zdá se, že zaměřeným většinou na neonacisty. Hippies a homosexuálové nejsou již středem zájmu, stejně jako dělníci přicházející za prací z východních zemí. Skinheads se bouří nadále, ale cíle jejich agrese se pozměnily.

Obecné teorie násilí tvrdí, že rvaček, pěstních soubojů, vandalismu a výtržností se častěji účastní mladí lidé, kteří mají menší vrstvu sociálních návyků mezi nutností situaci řešit a skutečnou akcí. Také je pro ně snazší vrátit se ke stádiu dětského vzteku a potěšení z uvolnění nastřádaného napětí. Navíc mládež má více energie, hbitosti a sklony riskovat, případně pocit, že nemá co ztratit. [Allport 2004: 90]

Při sebeidentifikaci Skinheads v písních nalezneme přímou relaci s násilím u kapel PrOi!ekt (skladba Skinhead part II.):

Co znamená slovo Skinhead,

Jsou to pěsti bít se hned

Operace Artaban v písni Skinhead:

My jsme ti rebelové, co nebojej se rvačky

Pokud pojmem násilí jako přirozené, jeho racionalita je ovlivněna účinností pro dosažení cíle, který jej musí ospravedlnit. Racionálním může být pouze v případě, že je zaměřeno na bezprostřední cíl, neboť málokdy dokážeme odhadnout jeho dlouhodobé důsledky. Násilí je spíše vhodné k poukázání na křivdy, ke kterým chceme obrátit pozornost veřejnosti. [Arendtová 2004: 58] Tuto premisu potvrzuje Shrekův (SHARP, 28 let, Plzeň) pohled na problémy, které Skinheads v dnešní době řeší:

„Možná se to někomu nebude líbit, ale tahle skupina lidí, myslím tím nácky, si nezaslouží nic jiného než pořádně přes tlamu. Problém je, že

dnešní zákony jsou na neonacisty krátké. Pořádají si demonstrace, pochody, koncerty a to vše za asistence úřadů a policie. Myslím že je v současné době velmi dobře, že se neonacistům někdo postaví. Byť je to jen na ulici...“

Respondenti tvrdí, že v případě použití násilí v subkultuře Skinheads jde vesměs o rvačky řešící okamžitou situaci, nikoliv o promyšlené, dlouhodobě plánované akce. „Rvačku“ uvádí Tilly ve své typologii interpersonálního násilí, jakožto střet nejméně dvou osob v původně nenásilném shromáždění. Takovýto střet je provázen fyzickým násilím a silnou agresivitou. Má nízkou koordinaci, ale poměrně vysokou významnost poškození. [Tilly 2006: 25]

Agrese, jakožto fyzické napadení či útočné jednání může nabývat dvou podob, a to buď instrumentální, jenž napomáhá prosazovat bezprostřední cíle či agrese expresivní, která má smysl sama o sobě a jejím cílem není nic jiného než páchat škodu. V případě Skinheads jde o agresi instrumentální, jakožto prosazování svých zájmů či jako obrana. [Gál 1994: 90] Jako obhajobu používání násilí argumentuje Polokov (Renee, 20 let, Plzeň):

„Často řeší věci bojem, ale spíš jde o pozitivní boj, bez boje pravda zkrátka nevíťzí.“

Respondenti se shodují na bitkách (fyzickém řešení) s neonacisty a na jejich útocích a na šarvátkách pro to, kým jsou. Jeden respondent uvádí, že Skinheads jsou napadáni jak neonacisty, za to, že jsou „levičáci“, tak těmi, kdo v nich vidí „nácka“. Také se objevil názor, že Skinheads si tuto cestu sami vybrali a nestěžují si na ni.

I v hudebních textech se objevuje problém s neonacismem, který je dle antifašistických Skinheads třeba potírat všemi prostředky, ke kterým fyzické násilí patří. Kapela Last strike oslovuje všechny, kdo nemají strach k antifašistickému boji, kapela Honorace vidí násilí jako prostředek proti neonacistům samým i jejich sympatizantům v písni *Není Skinhead jako Skinhead*.

Nejagresivnější je citát z písni Antifa Skinheads:

*Bit je kurvy rasistické a nejenom po hlavách
Musí ležet v krvi v prachu na velikých hromadách*

*Násilí je to jediné čemu oni rozumí
S bílou vlajkou a s úsměvem budeš ležet pod zemí*

Ve zmiňovaném textu Last Strike se objevuje narážka na pacifismus, který nedokáže vyřešit problémy, se kterými se Skinheads bojující proti rasismu potýkají. Devět z třidvaceti dotazovaných se o násilí zmínilo jakožto o součásti života Skinheads, pouze jedna Renee se vyjádřila, že „*nesnáší fanatismus a nenávisť k lidem a násilí*“, zbylí respondenti násilí nezmínili vůbec.

Násilí se také často objevuje ve výpovědích i textech jako hrozba v případě pomluv, lži a pohrdání hrdostí a ctí Skinheads.

Přidáme-li k násilí silný smysl pro přátelství a v rozhovorech několikrát zmiňované bratrství, které se projevuje i tím, že se dokáží „*postavit za kamarády, nenechat je ve štychu*“ (Petr, Skinhead, 30 let, Plzeň), mohli bychom pracovat s teorií kolektivního násilí. Pocit sounáležitosti a síly kolektivu jistě hraje v subkultuře Skinheads velice důležitou roli, ale jak již bylo řečeno, Skinheads brání svojí osobní hrdost většinou individuálně a tím zároveň čest a tradice celé subkultury.

Kolektivní násilné akce, které jsou často spojeny se subkulturou Skinheads se vztahují k fotbalovému chuligánství²⁶. Žádný z respondentů násilí na fotbalových stadionech nezmínil, ani hudební texty se k tomuto tématu nevyjadřují. Kolektivní násilí se může objevit v případě větších střetů antifašistických Skinheads s neonacisty, které však nejsou, na rozdíl od chuligánských bitek, organizované.

---

²⁶ Tématu fotbalového chuligánství se věnuje práce „*Fotbaloví chuligáni : evropská dimenze subkultury*“ [Mareš, Smolík, Suchánek 2004]

Závěr

Skinheads jako fenomén existují již více než 40 let. V průběhu svého vývoje prošla tato vesměs mládežnická subkultura několika rapidními proměnami, které udaly ráz současnému vnímání Skinheads společností. Skinheads sami tvrdí, že jde o největší kult mládeže, který kdy vznikl a udržel se takovou dobu aktuální. Z Velké Británie se rozšířil ve všech svých podobách do celého světa. Najdeme Skinheads jak v Evropě, Americe, tak i v Japonsku a Austrálii.

Na základě analýzy získaných dat z České republiky jsem došla k závěru, že Skinheads v dnešní době netvoří homogenní společenství, které by bylo jasně definovatelné. Rozdělení Skinheads do různých proudů znamená roztříštění i v rámci teorií sociálních hnutí a subkultur. Tradiční Skinheads a apolitičtí (nerasističtí) Skinheads mohou být označováni jako hnutí nejbližší snad v Tourainově pojetí, tedy jako antisystémová síla, která netouží po politické moci, ale nabízí nový životní styl a kulturní vzorce. Jako subkulturu lze Skinheads označit na základě definice Kellerovy, že Skinheads jsou zaměřeni na obranu vlastních hodnot, mají parciální cíle, netouží po politické moci ani radikálních změnách ve společnosti. K tomuto zařazení se přikláním nejvíce ve spojení s definicí Thortonové, která tvrdí, že taková subkultura postrádá organizaci, byrokracii a příslušnost k ní je dána nikoliv geograficky či zákony, nýbrž je otázkou kolektivní percepce. Z analýzy i pozorování je patrné, že Skinheads jsou uzavřenějším společenstvím, existující především samo pro sebe, pro svou zábavu a styl. Výjimkou jsou vydělené proudy RASH a SHARP, které mají své vlastní politické cíle, avšak v základních hodnotách se naprosto shodují s ostatními Skinheads. U RASH můžeme sledovat jasné komunistické a anarchistické tendence. Označila bych tedy tento proud Skinheads spíše jako kontrakulturu, která je v přímé kontradikci ke kultuře dominantní, vymezuje se cíleně a nabízí politická alternativní řešení k současnému systému. Skinheads proti rasovým předpoklům (SHARP) mají k tradičnímu pojetí Skinheads blíže, přesto však i někteří z nich bývají politicky aktivní. Společným cílem takto se vymezujících Skinheads je eliminace neonacistické hrozby v podobě ultrapravicových hnutí, což nabízí označení SHARP jako hnutí.

Tato práce měla ukázat, že Skinheads mají svou vlastní kulturu, životní styl a hodnoty, které v rámci své „víry“ uznávají. Zároveň se analýzou rozhovorů podařilo doložit, že samotní Skinheads odmítají nálepkou pravicových extrémistů, že se odvolávají na své historické kořeny, ve kterých žádná ideologie neměla místo a nelibě

nesou i přivlastňování si jejich stylu neonacisty. Prezentace Skinheads současnými medii je logickým důsledkem toho, v jaké podobě se Skinheads v České republice na přelomu 90.let objevili a jaké vzorce chování a hodnoty přejali především ze sousedního Německa.

Skinheads 60. let v Británii byli apolitičtí rebelové dělnické třídy. Antifašistické či pravicové myšlenky nebyly nijak běžné. Jelikož šlo ale v té době především o mládež mezi 15 – 20 lety, byla snadno ovlivnitelná a nové myšlenky nacházely u nespokojených rebelů živnou půdu. Jakmile přichází do Británie jamajský styl Rude Boys, mladíci ho okamžitě pojmu za svůj. Později, když se jako lék na jejich problém nezaměstnanosti objeví Národní Fronta, velká část z nich neváhá přijmout rasistické postoje. Ve chvíli, kdy se pak objeví antifašistické organizace, někteří Skinheads se v nich aktivně angažují. Celá tato postojová proměnlivost Skinheadské subkultury je velice příznačná a nejspíše je způsobená tím, že Skinheads nemají žádnou kolektivní myšlenku, žádný společný cíl či představy do budoucnosti. Jak je tedy možné, že subkultura Skinheads přetrvala až do dnešní doby? Původní hodnoty Skinheads vycházely ze špatné politické situace ve Velké Británii, kdy nezaměstnaná mládež rebelovala proti společnosti, avšak uchovávala si hrdost na dělnickou třídu, ze které pocházela, hrdost na vlast a odpor k drogám. Společné prožitky v rámci hudby, zábavy, vzhledu a násilí stmelují mládež ještě více. Později se právě tyto hodnoty stávají základním pilířem celé subkultury, které jí provází po celou dobu existence. Na základě pochopení historického vývoje a analýzy současných hodnot českých Skinheads je možné tvrdit, že „nesmrtelnost“ Skinheadské subkultury je dána silným smyslem pro přátelství a solidaritu mezi příslušníky Skinheads. Dále pak zábavou, společnou hudbou, která se v průběhu času jen málo změnila a především originálním a jasně deklarovaným vzhledem, k němuž neustále patří holá hlava (nebo feathercut u dívek), těžké pracovní boty, ohrnuté džíny, kšandy a košile. Málokdo ze Skinheads se dnes již řadí k dělnické třídě, ale její odkaz a úcta k tradici britské pracující třídy provází povědomí o Skinheadském životním stylu neustále.

Výsledky analýzy rozhovorů i textů jsou dokladem, že Skinheads jsou v prvé řadě lidé, kteří mají své každodenní problémy se školou, bydlením, prací, koníčky, partnery atd. Neodlišují se příliš od společnosti, co do osobního života, difference vznikají spíše v životě společenském, ve způsobu zábavy. Jde spíše o uzavřenější společenství, které své postoje (až na výjimky) nijak radikálně nešíří. Cílem Skinheadského násilí jsou dnes vesměs pouze neonacisté. Hlavními hodnotami jsou

rodina, přátelství, zdraví, hrdost a čest. Často je zmiňován sport a práce. Většina dnešních Skinheads se rekrutovala z řad punkerů. Lze tedy usuzovat, že Skinheads jsou jakýmsi generačním uklidněním rebelující mládeže. Způsobem, jak zůstat alternativní v rámci daných hodnot, avšak mnohem elegantněji. I když obě subkultury jsou společností vnímány spíše negativně. Mezi Skinheads se objevují i dívky. Jejich počet je sice skromný, ale subkultura se pro ně zdá být otevřená.

Pro většinu Skinheads je důležité, aby jejich bezprostřední okolí, rodina a známí chápali, co obnáší jejich životní styl a jaká jejich subkultura skutečně je. Pohled společnosti považují téměř výlučně za jimi neovlivnitelný, a proto se jím vesměs nezatěžují.

Do budoucna lze předpokládat, že subkultura Skinheads neztratí pro mladé lidi na své přitažlivosti. Spolu s neustále se rozvíjejícími pravicovými ideologiemi lze očekávat nárůst především SHARP jakožto radikální opozice. Zároveň pomalu dochází k „očišťení“ subkultury Skinheads od její pravicové podoby, a to jak vizuálně, tak názorově. Otázkou je, zda nebude subkultura Skinheads devalvovat a nestane se v průběhu příštích let módní záležitostí, tak jak se tomu u některých subkultur stalo.

Summary

The first finding of this paper was the difficulty of naming Skinheads either a subculture, a contraculture or a movement. Political fragmentation left visible marks in the particular genres of Skinheads. While SHARP could be considered a movement, RASH being a contraculture, apolitical and traditional Skinheads could be defined as a subculture.

Another objective was to analyse what are the core believes of present Skinheads, based on interviews and music texts. Outcomes of the data analysis, gathered from the Czech Republic, proved that Skinheads' core believes are influenced by historical ones from sixties and enriched by present values. Among the basic values such as a family, health and friendship, new values like antifascism, importance of proudness and honour, solidarity, strength and patriotism were also mentioned. Important role is also being played by the music, appearance and proudness of the working class origin as the core believes. These are closely bounded to the foundations of the Skinheads subculture from its beginnings in late fifties. These foundations, together with the strong sense of the friendship and solidarity, give Skinheads its 'immortality'.

The last finding is that, despite present Skinheads are being presented as a right-wing extremists and neonacists, they consider themselves to be antifascists. Skinheads as well deny media desinterpretation which portrays them as a racists. This belief was spread in the early nineties when Skinheads subculture expanded in its racist form in Czech Republic.

For future purposes it could be assumed, that Skinheads subculture will not loose anything from its attractiveness for the younger audience. This will be achieved mainly due to the topics discussed which are growing on importance in the present times.

Použitá literatura

- ALLPORT, G.W. 2004. „*O povaze předsudků*“. Praha: Prostor. ISBN 80 7260 125 3
- ARENDOVÁ, Hannah. 2004. „*O násilí*“, Praha: Oikoymenh. ISBN 80 7298 128 5
- BASTL, Martin. „SHARP – Skinheadi proti rasovým předsudkům“. *Středoevropské politické studie*. [online] Léto 2001, roč.3, č.3. Dostupné z <<http://www.cepsr.com/clanek.php?ID=74>> [cit. 12. 3. 2008]. ISSN 1212-7817
- BERNSTEIN, Basil. 1971. „*Class, codes and control vol.1: Theoretical studies towards a sociology of language*“. London: Routledge & Kegan Paul ISBN 0 7486 1828 7
- BLEE, Kathleen M. (1996). „Becoming a Racist: Women in Contemporary Ku Klux Klan and Neo-Nazi Groups“ *Gender and Society*. Prosinec 1996, roč.10, č. 6, str. 680-702. ISSN 0891-2432
- DEMJANČUK, Nikolaj, DROTÁROVÁ, Lucia. 2005. „*Vzdělání a extremismus*“. Praha: Epoque. ISBN 80-86328.83-X
- DISMAN, Miroslav. 2002. „*Jak se vyrábí sociologická znalost*“. Praha: Karolinum. ISBN 80 246 0139 7
- GÁL, Fedor. 1994. „*Násilí*“. Praha: Egem. ISBN 80-85395-41-X
- GELDER, Ken, THORTON, Sarah. 1997. „*Subcultures reader*“. New York: Routledge. ISBN 0415127289
- GIDDENS, Anthony. 2000. „*Sociologie*“. Praha: Argo. ISBN 80-7203-124-4
- HALL, Stuart, JEFFERSON, Tony. 1993. „*Resistance Through Rituals: Youth Subcultures in Post-War Britain*“. London: Routledge. ISBN 0415099161
- HARTNOLL, Richard. „*Příručka k provádění výběru metodou sněhové koule - Snowball Sampling*“. 2003. Rada Evropy. V českém jazyce vydal Úřad vlády ČR. ISBN 80-86734/08/0
- HEDBIGE, Dick.1987: „*Subculture – the meaning of style*“. London and Yew York: Routledge. ISBN 0 415 03949 5
- HOMOLKOVÁ, Marie. „Můj punk mi nerozumí“. *Vlasta*. 1990, roč.44, č. 25, str. 15-17. ISSN 0139-6617
- JANDOUREK, Jan. 2001. „*Sociologický slovník*“. Praha: Portál. ISBN 80-7178-535-0
- KABÁTEK, Aleš. 1994. „*Sociologické texty I. (Základy obecné sociologie)*“. Praha: Karolinum. ISBN 80-7066-890-3
- KOLÁŘOVÁ, Jitka. “Nevermind the Bolocks”. *A2* [online]. 2008, roč. 10, č.9. [online] Dostupné z <<http://www.tydenika2.cz/archiv/2008/9/nevermind-the-bolocks>> [cit. 2008-05-05]. ISSN 1801-4542

- LÍNEK, J.J. „Subkuturní životní styl v rámci sociálních souvislostí“. *Éthum*. 1997, roč. 15, str. 10-11.
- KROMSCHRODER, Gerhard. „Holohlavci, to jsou pane chlapci“. *100+1 Zahraniční zajímavost*. 1986, č.18. ISSN 0322-9629
- MACEK, Petr. 2003. „*Adolescence*“. Praha: Portál. ISBN 80 7178 747 7
- MAREŠ, Miroslav. 2006. „*Symboly používané extrémisty na území ČR v současnosti*“. Praha: Reprint.
- MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek. 2004. „*Fotbaloví chuligáni: evropská dimenze subkultury*“. Brno: Centrum strategických studií a Barrister & Principal. ISBN 80-903333-0-3.
- MARSHALL, George. 1993. „*Spirit Of 69 – A Skinhead Bible*“. Donoon: ST Publishing. ISBN 1-898927-10-3
- MARSHALL, George. 1996. „*Skinhead Nation*“ [online]. Dostupné z <www.skinheadnation.com> [cit. 2008-05-05]. ISBN: 1898927456
- MICHLÍK, Pavel. „Mezi Skiny to jiskřilo“. *Blesk*. 25. ledna 1996. ISSN 1213-8991
- PETRUSEK, Miloslav. 1996. „*Velký sociologický slovník II.díl*“. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-311-3
- PETRUSEK, Miloslav. 1985. „*Úvod do obecné sociologie I. Díl*“. Ostrava: Vítkovice, koncern. Institut VHJ Vítkovice.
- PĚTIOKÝ, J. „Skinheads - ovlivnění fašistickou ideologií“ Praha: Universita Karlova. Fakulta sociálních věd. 2001. 37 s. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Pavol Frič
- SMOLÍK, J. „Extremismus subkultur mládeže“. *RETREX* [online] 2008, roč. 5, č.1 [cit. 2008-05-05]. Dostupné z <http://www.rexter.cz/clanek.aspx?id=13>. ISSN 1214-7737
- STRAUSS, Anselm, CORBINOVÁ, Juliet. 1999. „*Základy kvalitativního výzkumu : postupy a techniky metody zakotvené teorie*“, Brno: Sdružení Podané ruce ; Boskovice: Albert. ISBN 80-85834-60-X
- ŠANDEROVÁ, J. 2000. „*Sociální stratifikace. Problém, vybrané teorie, výzkum.*“ Praha: Karolinum. ISBN: 80-246-0025-0.
- TILLY, Charles. 2006. „*Politika kolektivního násilí*“. Praha:Slon. ISBN 80 86429 60 1
- TOFFLER, Alvin. 1992. „*Šok z budoucnosti*“. Praha: Práce. ISBN 80-208-0160-X.
- VAŠÍČEK, A. „Kořeny a počátky hnutí Skinheads“ Praha: Universita Karlova. Fakulta sociálních věd. Institut mezinárodních teritoriálních studií, 2003. 31 stran. Vedoucí bakalářské práce Prof. PhDr. Jan Křen, DrSc.
- WHITE, Timothy. 1998. „*Oheň v dlaních*“. Olomouc: Votobia. ISBN 80 7220 014 3

ZNEBEJÁNEK, František. 1997. „*Sociální hnutí*“. Praha: Slon. ISBN 80 85850 31 1

Internetové zdroje (ověřeno k 14. 5. 2008):

[ANTIFA: <http://www.antifa.cz/toISO-8859-2.en/onas.php>](http://www.antifa.cz/toISO-8859-2.en/onas.php)

BruX Radical Boys: <http://www.radicalboys-brux.com/new_page/nclanky.php?id=174>

[Texty kapely ORLÍK: <http://fernet.kbx.cz/other/poetry/orlik.html>](http://fernet.kbx.cz/other/poetry/orlik.html)

[Informační kampaň organizace Člověk v tísni: <http://www.chceteho.cz/content>](http://www.chceteho.cz/content)

[Stop Thor Steinar!: <http://wwry.antifa.net/>](http://wwry.antifa.net/)

[The UK National Front: <http://www.natfront.com>](http://www.natfront.com)

[Searchlight Magazine:](#)

<http://www.searchlightmagazine.com/features/century/cbf.php?include=page7>

[Anti Nazi League: <www.anl.org.uk>](http://www.anl.org.uk)

[Micetrap Distribution: <www.micetrap.net>](http://www.micetrap.net)

[Rock Against Communism: <http://www.rac-bohemia.szm.com/>](http://www.rac-bohemia.szm.com/)

[The Story of Teddy Boy Movement:](#)

<http://www.geocities.com/Nashville/7957/historique.htm>

[Bloody Mary Blog: <http://bloodymary.blog.cz/0512/skinhead-girls-i-historie>](http://bloodymary.blog.cz/0512/skinhead-girls-i-historie)

Národní Odpor: <<http://odpor.org/index.php?page=clanky&kat=&clanek=548>>

ANTIFA: <http://antifa.cz/nclanky.php?id=6&tab=mkultura&slovo=straight>

Seznam příloh

Příloha č. 1: Tabulka nejčastěji se objevujících témat a hodnot v rozhovorech a hudebních textech (tabulka)

Příloha č. 2: Fotografie českých Skingirls (obrázek)

Příloha č. 3: Fotografie českého tradičního Skinheada (obrázek)

Příloha č. 4: Fotografie české Skinheads kapely Operace Artaban (obrázek)

Příloha č. 5: Fotografie českých Skingirls (obrázek)

Příloha č. 6: Texty Skinheads kapel Last Strike a Operace Artaban (text)

Příloha č. 7: Ukázka rozhovoru (Slut) (text)

Příloha č. 8: Ukázka rozhovoru (KM) (text)

Přílohy

Příloha č. 1: Tabulka nejčastěji se objevujících témat a hodnot v rozhovorech a hudebních textech (tabulka)

rodina	12	síla	5	odvaha	1
přátelství	18	láska	2	solidarita	2
šťěstí	2	rovnost	3	ochota	1
věrnost	3	spolehlivost	1	čest	9
zdraví	7	porozumění	1	spravedlnost	4
svoboda	1	oddanost	1	hrdost	17
pravdomluvnost	1	tolerance	4	antifašismus	17
svoboda	3	krása	2	sport	6
spokojenost	2	loajalita	2	soudržnost	12
peníze	1	důstojnost	1		
práce	2	vlastenectví	6		

Příloha č. 2: Fotografie českých Skingirls (obrázek)

(foto: Petra Stejskalová)

Příloha č.3 : Fotografie českého Skinheada (obrázek)

(foto: Petra Stejskalová)

Příloha č.4 : Fotografie české Skinheads kapely Operace Artaban (obrázek)
(zdroj: <http://operaceartaban.wz.cz/>)

Příloha č.5: Fotografie českých Skingirls (obrázek)
(zdroj: <http://operaceartaban.wz.cz/>)

Příloha č. 6: texty Skinheads kapel Last Strike a Operace Artaban (text)

Kapela: LAST STRIKE

Text: My jsme skinheads

Vždy když ve svých těžkých botách, kráčíš ulicí
 V Lonsadale, bombru, kšandách, s holou palicí
 Spousta lidí kolem tebe, zrakem uhýbá
 Úsměvy ty nečekej, tak to chodívá!

Cítíš pohled plný strachu a i nenávisti
 Skinheads! Pozor! To jsou rasisti!
 To si myslí většina z tupého stáda
 Ta co hovno ví a co nás nemá rada

My jsme děti ulice, svoji pravdu máme
 Cítíme ji pokaždé, když ven vyrážíme
 Svoji módu, svoji hrdost, taky svoji pýchu
 Všichni co nás nenávidí, ti jsou nám jen k smíchu

Politiky nesnášíme, milujeme svobodu
 Nenecháme se nachytat, ve volebním podvodu
 Sami si chceme určovat, jak si budeme žít
 Fandit, zpívat, tancovat nebo třeba pít.

Skinheads, skinheads, všichni co jsou tady
 Pojd'me všichni pospolu, všichni dohromady
 Ukažme všem okolo, co je naše víra
 Co jsou naše tradice, co je naše síla

Každíčký den pracujeme, tvrdě svýma rukama
 Do ksichtu však smějeme se, těm co sedí nad náma

Sereme vám na kravaty a na drahé obleky
My jsme rude boys, my jsme rude girls a to navždy, navěky

Kapela: OPERACE ARTABAN

Text: Skinhead tady je

Snad na každým kecu, kousek pravdy je
když se to dá dohromady skinhead tady je.
Politickou krizi, skinhead přežije
k tomu ještě bečku piva vypije.
Když se klub zaplní, sranda rázem je
tuhle noc skinheadskou si každěj užije
Nejsou zas tak neškodní jak se zde rýmuje,
ten kdo dělá rypáky, si to vypije

ref: Ještě stále věříme, že je možný být
skinheadem až do smrti, holou hlavu mít
Těžký boty na nohou, co šlapou jako stroj,
ctít starý zákony a poslouchat Oi!

Pokušení pro ženy, každěj skinhead je,
když hlava dělá prasátka, to je rajcuje.
Po pěti dnech v práci, zase víkend je
každěj skinhead moře piva vypije.
Tenhle kult nádhernej tu navždy zůstane
Skinhead totiž nesmrtelnej je!

Příloha č.7: Ukázka rozhovoru (Slut) (text)

Rozhovor pro bakalářskou práci

Tento rozhovor je součástí mé bakalářské práce ze sociologie a sociální politiky, která nese název „Být Skinheadem/Skingirl“.

Rozhovor je anonymní, počítá se tedy s otevřeností a upřímností ve vašich odpovědích.

*Ve vašich odpovědích **nebudou provedeny žádné změny**, budu je citovat tak, jak je napíšete nebo řekne.*

Vaše odpovědi budou použity pro citace a analýzu hodnotového systému lidí radících se ke Skinheads.

*Odpovídejte prosím co nejvíce z **vlastní zkušenosti**, nepotřebuji fráze a klišé.*

*Předem moc **děkuji** za vstřícnost a ochotu, se kterou mi pomáháte proklesit se trnitou cestou až k prvnímu titulu :)*

přezdívka (vyplň pouze pokud chceš, aby se v mé práci objevila): SLUT

věk: 26

město bydliště: Trutnov

dokončené i započaté vzdělání: střední škola

zaměstnání: Samostatný odborný technik

Kdy a jak ses dostal/a ke Skinheads?

Bylo to zhruba ve dvanácti letech, kdy jsem poprvé na Slapské přehradě potkal mně imponující bandu kališnických skinheads (Orlík a tak). Skinheadskou hudbu jsem ale poslouchal již zhruba od 9ti let, ale to jsem ještě nevnímal texty. Byl to dobrý rock n roll od podlahy, proto jsem to miloval. Po návratu ze Slap jsem se snažil o skinheads získat co nejvíce informací, což trvalo asi 3 roky. Až pak jsem si oholil hlavu, koupil bombera a rudé tkaničky a byl ze mě Skinhead. Předtím bych se nazval asi Herbertem :-)

Do jaké frakce se řadíš? A proč?

Jsem těžko zařaditelný, ale především SKINHEAD. Dejme tomu, že jsem ortodoxní kališník se srdíčkem na levé straně politického spektra a nebo taky hodně moc kontroverzní redskin. Každopádně jsem INDIVIDUALITA. Sympatizuji a spolupracuji (družím se) se všemi nerasistickými a nefašistickými frakcemi jako jsou RASH (red and anarchist skinheads), SHARP (Skinheads Against Racial Prejudice – proti rasovým předsudkům) ale i se všemi ryze nepolitickými skupinami – Oi! Skins, Hard Core skins. Vždy záleží na inteligenci a osobnosti jednotlivce, nikoliv na tom k čemu se hlásí. Jsou to jen identifikační nálepky!

Co pro Tebe znamená být Skinheadem?

Pro mě je to takřka celý život. Především pak cesta životem. Nikdy se nevzdávat a jít pevně za svým cílem. Neustále snít a toužit po lepším světě. Také boj proti systému, který nám pracujícím jen hází klacky pod nohy a především pak boj proti policii, protože je to banda ignorantů. Nectí heslo pomáhat a chránit, ale chápou ho po svém: buzerovat a mlátit! Za to co jsem v životě dokázal a získal vděčím tomu BÝT SKINHEAD! Bez nadsázky, prostě je to tak! Také to pro mě znamená být stále lepší a lepší. A to jak ve sportu tak i ve znalostech. Nezakrňt!

Jak se „skinheadství“ projevuje?

U každého jinak. Máš nos nahoru, vytahuješ se jak roleta (vtip!). Především jde (a to již po dlouhých 40 let!) o respektování nepsaných pravidel. Mít svůj styl oblékání, ctít své kořeny (ať už národní nebo původní černo-bílou kulturu skinheads) a odporovat (drogám, systému, vládě a módním trendům).

Jak člověk pozná, že jde o Skinheada, co je pro Skinheads charakteristické názorově, ale třeba i na první pohled?

Názorově asi láska k pivu a ženám :-). Vizually skinheada také poznáš docela lehce, ale musí jít o konzervativce (o tzv. starou školu skinheadů). Když natrefíš na módního šaška co splývá s davem a na své „skinheadství“ a drahé hadry jen loví holky, tak je to špatně. Není to o módě, ale o tom co máš v srdci a hlavě.

Jaké životní hodnoty Ty osobně máš? (co je pro Tebe jako člověka v životě na prvním místě, co je důležité, co méně).

Nejdůležitější je blahobyť mé vlastní rodiny a s tím úzce související zdraví mé ženy, mých dětí a mého otce. Nic jiného nemá žádnou váhu! O něco méně důležité, avšak pro mě osobně podstatné je „být milován“ a chápán. Láska a něha je důležitá i pro takového drsnáka z Krkonoš jako jsem já :-)

Myslíš, že hodnoty, které jsi uvedl/a nějak souvisí s Tvým „skinheadstvím“? Případně jak souvisí?

Vše souvisí se vším. Žena si mě jako skinheada brala a dobře věděla, že půl mého srdce je tam a půl u ní. Ale snažím se každým dnem uchovávat to v rovnováze. Nejde říct: „hele, já jedu na 3 dny na koncert a Ty se starej“. Svému skinheadství vděčím za vše a musím mu něco obětovat, ale je třeba určit si jasné hranice priorit.

Jaké problémy Skinheads nejčastěji řeší?

I když se bráníme politice zuby nehty, tak především řešíme politiku. Pak taky tu vysněnou „jednotu“ kdy má údajně stát jeden za druhým. Na prvním místě ale samozřejmě muzika! To je pilíř scény. A pak neonacisty, kteří od vzniku kultu skinheads pouze tento kult vykrádají a infiltrují. A z druhé strany politicky korektní šílenec (převážně studentíky anarchisty), kteří mají velkou oblibu člověku cpát co je správné a co ne! Bohužel pouze z jejich úhlu pohledu. Nechápu, jak se někdo může navázat do Skinheads, když nechápe základní podstatu toho „býti Skinhead“. Ať už jde o neonacisty vypadající jako skinheadi a nebo o „politicky uvědomělé“ blázný a pubertáky!

Jak podle Tebe vnímá Skinheads společnost? Má to na Tebe jako na Skinheada nějaký vliv? Jaký?

Ano, společnost mě frustruje a deprimuje. Společnost (díky médiím a pisálkům) vidí každého skinheada jako tupce, násilníka a rasistu. Hlavní vinu na tom opravdu nesou masmédiá, které informují pouze o neonacistických „skinheadech“. Společnost mě nezajímá. Ať si myslí co chtějí, stejně jim to nelze vysvětlit! Občasné rebelství nás, skinheadů, je pouze odpověď pro společnost, jak nám je ukradená. Všichni by si měli uvědomit ctosti skinheadů a kodexy, které uznáváme: nefetujeme, nejsme žádné trosky, máme cit pro hudbu, nekrademe, neděláme svinstva jako pedofilie, dětská pornografie, znásilňování, násilí na dětech a zvířatech, majetková trestná činnost a tak! Ba naopak – proti těmto věcem jsme všemi deseti!!!

Charakterizuj Skinheads ve třech bodech (stačí tři slova, tři krátké věty).

To nemůžu. Charakterizovat můžu akorát tak sebe a i to nepůjde lehce. Každý skinhead je individualita. Ale přece jen: Hrdí, Silní a Svobodní!

Příloha č.8 : Ukázka rozhovoru (KM) (text)

Rozhovor pro bakalářskou práci

Tento rozhovor je součástí mé bakalářské práce ze sociologie a sociální politiky, která nese název „Být Skinheadem/Skingirl“.

Rozhovor je anonymní, počítá se tedy s otevřeností a upřímností ve vašich odpovědích.

*Ve vašich odpovědích **nebudou provedeny žádné změny**, budu je citovat tak, jak je napíšete nebo řekne.*

Vaše odpovědi budou použity pro citace a analýzu hodnotového systému lidí radících se ke Skinheads.

*Odpovídejte prosím co nejvíce z **vlastní zkušenosti**, nepotřebuji fráze a klišé.*

*Předem moc **děkuji** za vstřícnost a ochotu, se kterou mi pomáháte prokrestit se trnitou cestou až k prvnímu titulu :)*

přezdívka (vyplň pouze pokud chceš, aby se v mé práci objevila): KM

věk: 21

město bydliště: Most

dokončené i započaté vzdělání: 3.ročník FSE UJEP v Ústí nad Labem, obor sociální politika a sociální práce

zaměstnání: student

Jak ses dostal/a ke Skinheads?

- Přes kámoše, co u skinheads již byli.

Do jaké frakce se řadíš?

- Sharps

Co pro Tebe znamená být Skinheadem?

- Pocit někam patřit, pocit sounáležitosti, zároveň být odlišný od „normální, většinové“ společnosti, hudba, víra (někdy až naivní) v lepší svět.

Jak se „skinheadství“ projevuje?

- To je jak nějaká nemoc :D vyhraněný negativní názor na xenofobii, rasismus a totalitní moc, určitý způsob oblékání, hudba, zjednodušeně spojení lidí se stejnými zálibami a názory (nebo odlišnými, ale dá se o nich v klidu diskutovat)

Jak člověk pozná, že jde o Skinheada, co je pro Skinheads charakteristické názorově, ale třeba i na první pohled?

- Tak na první pohled jasně zjev, i když já třeba klamu tělem:-) Abych řekla pravdu, dneska je to fakt jedna velká póza. Všechno je o penězích... kde jsou ty časy, kdy jsme si rok šetřili na bundu a teď jsou ti patnáctiletí od hlavy k patě přecpaný značkami a myslí si, bůhví jak sou úžasní... no i když někdo jim to žere... No prostě hadry dělají člověka, takže těžký boty, i když já dnes už dávám přednost keckám, džíny, košile (samozřejmě značkový, jinak to není ono :D), kšandy nebo pásek, na krátko vlásky, ale ne zas dohola, to je hnus, slečny kabelčičky lonsdale, čímž mě velmi iritují a to snad stačí. A možná bych sem přiřadila i to vlastně, proč se liší od punks: čistší, uhlazenější vzhled. Názorově jako výše, tzn. odpor k totalitním diktaturám, antirasismus, odpor ke xenofobii, brát člověka jako jednotlivce. Když to tak píšu, tak to by vlastně měl být každý normální slušný člověk, takže je fakt, že je zde potřeba odlišnosti, právě od jakési normality, která je dána společností.

- Možná by bylo fajn říct, že v podstatě většina dnešních skinheads u nás vlastně tu základní pointu chudší střední vrstvy s nízkým vzděláním a špinavými botami zvláště řečeno „nesplňuje“. Vidím, že je to spíše o muzice, stylu oblékání, o tom, že se sejde parta lidí. Nebojuje se se společností jako takovou, ale je to zaměřené na boj s neonacisty. Stejně tak jako když vidí člověk punkáče, tak se nezhrází jako tenkrát, protože je toho plno a je to in. Není v tom již taková ta revolta.

Jaké životní hodnoty Ty osobně máš? (co je pro Tebe jako člověka v životě na prvním místě, co je důležité, co méně).

- Takže klasika: Zdraví. Víra. Láska. Pomoc. Porozumění. Co pro mě není fakt důležitý, je moc, touha po moci.

Myslíš, že hodnoty, které jsi uvedl/a nějak souvisí s Tvým „skinheadstvím“?

- Tak zdraví určitě – velice rizikové ve spojení s náckama:-D, určitě víra, to je jasný, jsem přesvědčená, že věřím ve správnou věc, pomoc a porozumění si myslím že taky – jsou to dvě věci, které jsou potřeba při „odlišnosti“, ať už je jakákoliv.

Jaké problémy Skinheads nejčastěji řeší?

- Teď nevím, jestli mám začít s těmi malichernosti, které se stále dokola řeší, jako kdo si kde co pochybného koupil, co slyšel apod,. Tak pravděpodobně každého štve, že si ti „normálně normální“ pletou neonacisty se skinheady, pak se řeší samotní neonacisti a jejich demonstrace, útoky a vše co je s nimi spojeno. Nevím, jestli je to „řeší“ bráno jako řešení problémů jako takových, nebo jen třeba plánování koncertů, srazů, demonstrací, jako pořádání akcí, protože to se teoreticky taky řeší :-). Někdy dochází ke konfliktu i ve scéně, jako např. mezi punks a skinheady. Co by dál řešili, tak asi globální oteplování asi ne, takže to by tak mohlo být vše...

Jak podle Tebe vnímá Skinheads společnost? Má to na Tebe jako na Skinheada nějaký vliv?

- Jak jsem již psala, jestliže se člověk chce stát skinheadem nebo patřit do nějaké jiné subkultury, vždy je to potřeba se odlišovat, chce být brán jako „někdo jiný“, nechce být jen částí ve stádě. Člověk počítá s tím, že si ho ostatní zařadí někam jinam než do normality, budou si na něho ukazovat, ale také si to sám rozhodl. Bych klidně psala jak encyklopedie chytrosti, ale tak snad je to jasný... kdyžtak Giddens ví všechno :-D Jinak samozřejmě skinheads=neonacisti, ale možná to společnost někdy pochopí. Je totiž strašně „těžký“ pochopit, že pravý skinhead není rasista...(fráze jak sviň, snad nebudu ukamenována)

Charakterizuj Skinheads ve třech bodech (stačí tři slova, tři krátké věty).

3. zjev – krátký sestřih, těžký boty, kšandy, uhlazenost
4. víra - antifašismus, antirasismus
5. spojení lidí